

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

*Stöpa bly
på nyårs-
natten och
se sitt fram-
tida öde.*

Läs bl. a. —

KVINNORNAS STORA KRIG

#

FRIDENS BIO
av Fanny Alving

" # "

HENNES BEDRIFTER
UNDER ÅRET
av G. Chatham

— i detta n:r

#

JAEGER
HOV FOTO.

K R Ö N I K A

OM GODA FÖRESATSER, PLAGIAT OCH ETT BORTTAPPAT FESTFÖREMÅL

INTE SANT, SÅ HÄR VID ÅRSSKIFTET gör ordentligt folk upp sitt bokslut. Studerar debet och kredit och gläder sig över hur det senare överglänser det förra. För så är fallet hos ordentligt och skötsamt folk.

Jag talar nu om debet och kredit i överflyttad bemärkelse.

Vi andra, slarvherrskapet, märker där- emot att alla de goda föresatser vi föresatte oss nyårsnatten för ett år se'n, ha nästan undantagslöst gått upp i rök. Hur tåliga skulle vi inte bli, hur arbetsamma, hur människovänliga. Hur skulle inte år 1928 bli något alldeles särskilt, ett nytt blad i en gammal historia.

Och hur blev det?

Jag vet ju inte hur det blev för andra. För mig blev det tyvärr de föregående åren likt. Jag blev inte ett dugg varken fördragsammare, hjälpsammare eller snällare på något sätt.

Och av allt det där jag skulle göra, från 10 minuters morgongymnastik till högläsning för fattiga gummor blev ingenting. Ingenting.

Nu läser jag en uppmaning i tidningarna, som jag tycker är utmärkt. (Dubbelt utmärkt därför att den inte — av naturliga, ekonomiska skäl — kan vara ställd till mig!) Det är professor Andreas Lindbloms uppmaning till välsituerade människor: Skänk stipendier till våra studenter och inte för små sådana. Utan så stora att en ung man eller kvinna kan med sparsamhet dra 'sig fram ett par år på dem.

Mätte denna vädjan icke förklunga ohörd, tillägger professorn.

Vore jag förmögen skulle jag genast hörsamma denna vädjan. Jag skulle göra det personligt, jag menar, jag skulle inte donera en fond, vars räntor skulle tillfalla studerande — till sånt fordras det ju hemskt mycket pengar och, förresten, hur gick det med Cedergrenska fonden — utan jag skulle utvälja en pojke eller flicka vid Högskolan, en som var duktig och hade det knepigt och så skulle jag skicka honom ett rek som nyårsgåva och ett löfte, att ett sånt rek skulle komma varje nyår så länge han behövde det för sina studier.

Helt nyss har en rik man gjort något liknande. En vacker dag helt nyligen — just före jul när pengar är dubbelt välbehöfliga — överraskades fem svenska målare av ett rekommenderat brev. Ett rekommenderat brev är en inte alltför vanlig gäst hos konstnärer.

Brevet meddelade att grosshandlare Josephson i sitt testamente föreskrivit, att fem konstnärer skulle ha en present av 2,000 kr. vardera.

Jag vet just inte mycket om donatorn, men att han måste haft stor glädje i sina sista stunder vid tanken på vilken glädje hans gåva skulle skänka, det är jag säker på! Sällan har väl 10,000 kr. blivit så jublande mottagna.

Vore jag rik skulle jag unna mig glädjen att komma som en jultomte och som en räddande ängel. Det är gott och väl med stora donationer, men aldrig kan givaren ha sån glädje av dem som om han får ge ett handtag i rättan tid till unga människor som på så vis få studera i lugn och slippa ådraga sig oändliga skulder. Eller få ge, inte en liten slant, men en verklig hjälp, till gamla fattiga som slutat att hoppas.

Förresten, jultomtar och nyårsänglar kan vi vara litet var. I mindre men dock skala. Inga de obotfärdigas förhinder!

*

Konstnärerna, som sällan vila på sköldarna, äro i luven på varann igen.

Nu är det fråga om plagiat. Och det är skulptörerna som gå i elden för och emot.

En dam har gjort en brunn som kallats Vindarnas brunn och består bland annat av fyra damer som rida på var sin häst. Och en herre har gjort en skulptur kallad Västanvind där en karl rider på någon slags sjöhäst.

Damen har, styrkt av många och fina namn, beskyllt herrn för plagiat.

Jag skall härmed, utan att ha några som helst fina namn att falla tillbaka på, be att få beskylla både damen och herrn för plagiat! I min tidiga barndom hade jag nämligen en sagbok med illustrationer. En teckning visade vinden — gud vet om det inte var västanvinden — framställd som en figur till häst. En naken figur som red med väldig fart bland molnen. Jag förstår att skulptörerna i fråga båda hämtat sin inspiration av berörda barnboksillustration. Usch, såna konstnärer.

Allt det här ideliga talet om plagiering synes mig tröttsamt. Det väsentliga i ett konstverk kan icke plagieras. Om några fontängubbar eller monumentdito råka ha någon rörelse — eller (sic!) namnet — gemensamt med någon annan skulptur behöver det ju inte betyda ett dugg.

Det är när en konstnär, eller rättare konstutövare, så att säga kryper in i en annans skinn, d. v. s. gör hans uppfattning till sin egen, ser genom hans temperament, uppgivande sitt eget, det är då det är fråga om plagiering. Vilken plagiering

1929

blir ett gott år om Ni tillbringar det i sällskap med Idun. Idun är en god vän, Idun ger goda råd, Idun förmedlar goda tankar, Idun ger god förströelse. Med Idun får Ni

ett gott år i gott sällskap!

dock mera sällan upptäckes och ändå mera sällan påtalas.

Det är den grova, rent yttre likheten, som verkligen kan vara fullständigt omedveten, man hakar upp sig på. Av rädsla för slik »plagiering» undvika moderna konstnärer därför ofta det självfallna, det naturliga, och bli krystade och besynnerliga, à tout prix orginella.

Att två konstnärer falla på samma ljusa idé att framställa vindarna som figurer ridande på hästar, tycker jag är helt naturligt. Även om jag inte sett samma komposition i den omtalade barnboken.

*

Från Moskwa meddelas att ledningen för de statliga affärerna sänt ut ett cirkulär mot julutsmyckning av skyltfönstren, då en reklam som reklamerar en religiös fest inte kan tolereras i Sovjetstaten.

Sovjet ska komma hit! Här finns inte någon julskyltning som på minsta sätt är en religiös symbol. Här är allt alltigenom hedniskt och bussigt.

Jag tänker på detta, när jag nu dagligen går under glitter och girlander, och hör och ser och förnimmer tomtar och julbockar. Och julskinkor, fint dekorerade, och klenäter, lutfisk och mat av alla slag. Gräsligt mycket mat. Dopp i grytan. Gamla sedvänjor. Och modernare, såsom julgranar och myckenheten med julklappar.

I all denna grannlåt, detta glitter, dessa ljus och detta festande har festföremålet kommit bort!

Det är penibelt, men det är sant. Inte minsta lilla bild, inte minsta lilla dekore- ring i det minsta lilla fönster vid den minsta lilla gata minner om festföremålet. Han har drunknat, den lille.

I katolska länder ligger han så här dags i varje hem, i varje skola, i varje kyrka i sin krubba i lindakläder. Här finns han inte någonstans.

Förra året jagade jag efter ett litet Kristusbarn till en julkrubba, som jag ville glädja barnen med. Fanns inte. Jag var i en massa bodar. I en stor leksaksaffär fick jag tag i Maria, herdarna och oxen och åsnan. Men Jesusbarnet hade kommit bort. Om det någonsin funnits: det var aldrig någon som frågade efter det.

I år har jag, var jag gått fram, tittat efter någon dekoration som alluderat på den heliga födelsen. Ingenstans. Man har faktiskt tappat bort hela festföremålet!

Så hit kan Sovjetherrarna komma utan minsta risk att få sina känslor sårade av julskyltningen.

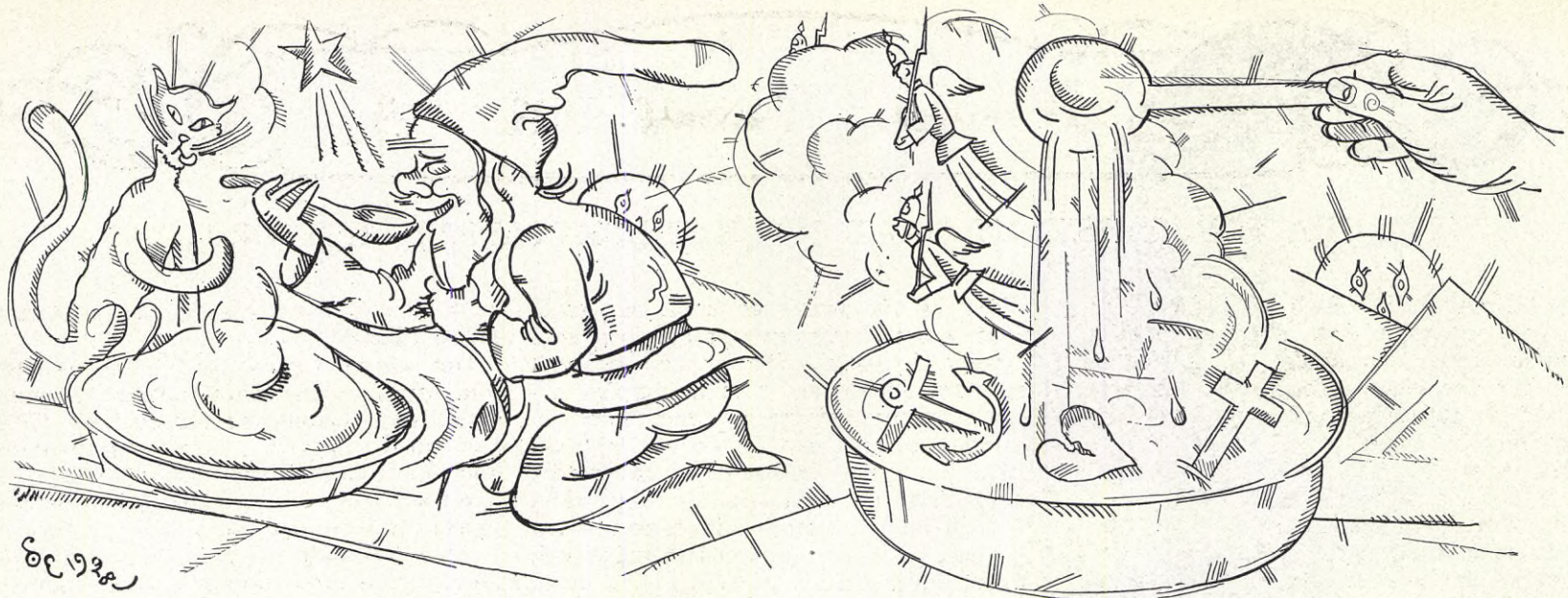
Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGRAF. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

INTE FÖR JAG TROR PÅ DET...

GAMMALT SKROCK, SOM VI ÖVA VID NYÅRSTID.

MITT I STAN FINNS DET FAKTISKT folk, som stöper bly i nyårsnattens tysta timme. Fastän tystnaden är ju numera bara ett talesätt, som ännu inte hunnit avskäffas. Men folk i allmänhet kanske inte vet varför man stöper bly och hur viktigt det är eller ens hur det går till.

Egentligen skulle man ha tillgång till en klok gumma. Förr i världen och på landet fanns det alltid en att tillgå. Hon hämtades då till herrgården och vid tolvslaget framför brasan, då rummet låg i mörker utom skenet från elden, tog hon stöpsleven med blyet och då det smält förde hon det med stadig hand över huvudet på den, vilkens öden skulle utforskas. Ur stöpsleven rann blyets smala stråle i ett kärl med kallt vatten och där bildades underliga formationer: ett skepp, en gestalt, en kyrka och mycket annat. Sibyllan med later som en antik prästinna mumlade visa och dunkla ord, som man lyssnade till med återhållen andedräkt. Antingen man nu trodde eller ej, så var det en stund av aning och undran inför framtiden. Just i nyårsnatten, då man stod på tröskeln till något nytt och okänt och om man var ung och väntade sig gåvor av livet, ja, så blev man i alla fall på ett underligt sätt gripen.

Men när man nu stöper bly, vilket faktiskt sker, är det inte så allvarligt menat. Moderna människor i städerna tycker helst att allt som skall värmas bör tagas till gasen i köket. Annars kan man för all del också ha något så opraktiskt och gammaldags som ett brinnande ljus. Och så släcker man de elektriska lågorna och håller i stöpsleven själv — sibyllan och hennes förmedling är överflödig. Var skulle man få en sibylla? En som lägger ut kort och bor i stan mellan broarna, om det gäller Stockholm och är förbjuden av polisen? Eller också är hon medium åt spiritister. Men bly kan man nog stöpa som sällskapsnöje för all del, fast det är väl skojigare med radio. Underligt nog lär det finnas familjer som vart år roa sig med att stöpa bly nyårsnatten. De fantastiska figurerna gömmas år från år, och man

jämför tydningen med verkligheten. Det fordras bra nog fantasi till att läsa framtida öden i de snirkelarna och klumparna. Det är inte så enkelt som att sätta på en ny skiva i grammofonen.

Mycket gammalt skrock, mycket mer än man tror, lever faktiskt kvar. Inte för att man tror på det, men i alla fall —

Att folk skulle tiga på nyårsnatten tills en viss bestämd handling utförts, t. ex. bära in ett fång ved och slänga bördan handlost i golvet är väl numera bortlagt. Hur veden föll tyddes olika, flögo träden åt alla håll, badade det intet gott för nyåret.

Men nog har väl mer än en av oss tänt ljus den natten ett för var och en av de närvarande och med en viss hjärtklappning spejat efter, vems ljus som först brann ned. Den som har det mest kortlivade ljuset har också det kortaste levnadsloppet.

Som första dagen på det nya året blir,

Nyårsvaka.

*En gång på stora allfartsvägen
vi stanna och vi se tillbaka.
I någon stilla nyårsvaka
vi kanske stå och räkna stegen.
Då se vi mot vår barndoms stunder
med alla dagar morgonfriska,
vi räknade väl knappt som under
att änglaröster hördes viska.
Den barnafred som vi förlora
när livets pulsar börja brinna
och vi förvandlas och bli stora,
vi aldrig sedan återfinna.*

*Men icke må vi se tillbaka
när nyårsnattens klockor dāna.
Ur mökret kring en nyårsvaka
ska vårens ljusa rymder blåna.
Emot ett okänt slut vi driva
— o, mänskoliv, vart leder färden;
säg du i natt Guds finger skriva
om ljusa tecken över världen?*

EBBA SEGERSTRÅLE.

så skola alla de andra bli. I staden finns väl nu ingen kvar, som går ut ensam och ställer sig på en sten för att se saker till det kommande året. Det finns inga stenar utom gatstenar i en modern storstad. Och man kan inte gärna ta bil eller spårvagn till landet; innan man kommer på sin sten, har man då säkert varit tvungen att tala minst ett dussin ord. Och så är det förkylt.

Inte för att man tror på det — Men nog är det många, som äter ett äpple på nyårsdagens morgon för att bevara god hälsa under året. Och lika många, som måste bära något nytt på sig under årets första dag, annars får man inget nytt plagg på hela året. Sorgsna tanke. Ett helt år utan nya kläder.

I somliga familjer hör det till nyårstraditionen att det första man gör på nyårsdagen äta en liten kaka av saffransbröd med russin i. Det är ett lyckobringande bröd. Kan man inte äta upp bullen, måste man åtminstone tära en bit av den och ingen annan får äta av ens bulle, då tar lyckan slut med detsamma. Därför är det bäst att märka den med en bokstav i deg, innan den sätts i ugnen.

Men varför den sympatiska biskop Sylvester, som var en av de första kristna martyrerna har blivit värdshusvärdarnas speciella patron under de senaste åren är litet svårt att förstå. Sylvesternatten d. v. s. nyårsaftonen bär i den katolska kalendern hans namn och då får han en fest inom kyrkan han som så många andra helgon. I Tyskland är ju Sylvesterabend en dag eller snarare natt, då man firar nyårsvaka. Från Berlin, där restauranger den natten bruka vara överfulla, har Sylvester importerats av restaurangägare i reklam-syfte. Han är oss alldeles främmande. Vi kanske är för barbariska för honom, men låt oss bli förskonade för helgonet i den formen. Det passar de flesta av oss bättre att stöpa bly och fundera över framtiden nyårsnatten än att dansa jazz och kasta serpentiner och konfetti.

(Ill. Ossian Elgström.)

CAP Pompom
den finsmakande chokladen
för Alla
i röda och blå förpackningar à 25, 50 ö 100 öre.

K V I N N O R N A S

EN INTRESSANT ENGELSK

Millicent Garrett Fawcett.

MRS RAY STRACHEY HAR FÖRFATTAT en volym på 429 sidor med titeln »The Cause» prydd med ömt smeksamma citationstecken. Boken är tillägnad Dame Millicent Fawcett »som grep sig verket an i rörelsens begynnelse och som, orubblig i motgångens, vis i förhoppningarnas tider, ledde den till seger». Mrs Strachey var själv med i dramat, om än blott i de sista faserna. Boken bär prägel därav. Perspektivet är historiskt men man släpper vid läsningen icke ett ögonblick förnimelsen av att författarinnan ännu är varm av striden. Hon bekänner sig också framt vara stolt över sin oförmåga av opartiskhet. Verket har i stort sett vunnit därpå. Hon ställer fram personligheterna i ett levande ljus. Hon har själv påtagligen njutit av att åter leva igenom och beundra kvinnopionjärernas strider för rösträtt och hon rycker läsaren med sig. Det står ett skimmer av triumferande martyrskap kring många av bokens sidor.

Men »The Cause» har mer än denna förtjänst. Boken representerar det första allvarliga försöket att framställa händelseförloppen och avväga motiven i den stora kvinnorörelsen. Uppgiften är av den art som i begränsningen avslöjar mästaren. Och erkänns må, att författarinnan ådagalagt både urskiljning och självövertvinnelse. Kvinnorörelsen under 1800-talet, det århundrade som i enlighet med Victor Hugo's spådom proklamerade kvinnornas rättigheter, är intet isolerat fenomen. Dess rotträd går djupt tillbaka.

Datum för en historisk återblick på kvinnorörelsen har det tilländalupna året givit de engelska kvinnorna. En av deras pionjärer Mrs Ray Strachey har skrivit en medryckande och intressant bok om kvinnorörelsens genombrott, som nyligen utkommit i England och som här presenteras av Iduns London-korrespondent.

Dess utveckling bildar ett inslag i århundradets allmänna händelseväv. Indiska upproret, fransk-tyska kriget och home-rulestriden inverkade påvisbart på kvinnorörelsens ställning och utsikter. En historia om »The Cause»

Mrs Fawcett och hennes man.

skulle sålunda lätt kunna sväva ut till en allmän beskrivning av ett tidsskede. Mrs Strachey har insett lockelserna, men också deras faror, och spartanskt avstått från dem. Hon har koncentrerat sig på faktorer som mera omedelbart spelat in i »saken». Tack vare denna icke alltid så enkla försakelse av frestande utvecklingar och grundpejlingar har boken fått fart, flykt, friskhet och charm. Monumentaliteten i ämnet kommer fram utan skönjbar ansträngning. Vilken virvel av om-

störtande tilldragelser! Personligt, rättsligt politiskt, socialt frigjorde sig den engelska kvinnan och den avgörande striden tog som helhet icke mer än 80 år! Det som såg långsamt ut då, ser svindlande kvickt ut nu.

1792 flämtade första lågan upp till vad som sedan blev en Nord-Europa svepande brand. Lågan var Mary Wollstonecraft's verk »A vindication of the rights of woman». Det var i frihetens, jämlikhetens och broderskapets dagar. Den stämningen förflyktigades. En reaktion kom i stället. Lågan syntes för alltid kvävd. Årtionden gingo. Så kom på 30-talet miss Hannah Moore's och Mrs Trimmer's beskedliga söndagsskole- och filantropirörelse. Den såg allt annat än revolutionär ut. Men den var i sin kärna revolutionär. Stiftarinnorna skulle ha fasat mer än någon annan, om de förstätt den verkliga innebörden i detta att de pekade hän på en allvarlig social arbetsuppgift för kvinnan.

Man må betänka hurudan kvinnans ställning var vid tiden för drottning Victorias tronbestigning. En man hade rätt att inspärra hustrun i sitt hus. Frånsett mord och högförräderi, ansågs gift kvinna oansvarig för brott hon begått i mannens närvaro. Detta var fallet ända till 1925. Över sina egna barn fick hon år 1839 myndighet. 1857 kom den lag som möjliggjorde för hustrun att erhålla skilsmässa. Egendom, löpande inkomster, barn, frihet, samvete — allt var mannens.

Mrs Strachey uppehåller sig utförligt vid Florence Nightingale's liv. Hon hade redan som mycket ung känt kallelsen att utträtta något. Böcker, konst och musik kunde icke fylla hennes tillvaro. Hon ville handla, men handla var ej kvinnornas uppgift eller rätt. Från 17 till 25 »drömde hon och bad». Äntligen vågade hon söka förverkliga sin önskan att få bli sjuksköterska. Men de sociala tvångsidéerna voro övermäktiga. Föräldrarnas nej betvang hennes hopp. Nåväl, föräldrarna voro kan-

Skapelsens härskarinnor, om de bleve poliser, karikatyr från 1800-talets mitt.

Ekströms

Fästmjöl

Orebro Kem. Tekn. Fabrik

STORA KRIG OCH SEGERNS ÅR

TILLBAKABLICK PÅ KVINNORÖRELSENS GENOMBROT

ske ej mycket att klandra. Den tidens sjuksköterskor hade ett befast rykte för att vara »supiga», oärliga och ökända». »Oh, trista dagar, oh, kvällar som aldrig vilja taga slut! Jag ser intet annat än döden framför mig», skrev den unga Florence.

Tillfälligheten gav en möjlighet till litet sköterskeutbildning. Så kom Krimkriget. 1857 återkom hon till England hälsad av en popularitetsstorm som dittills aldrig förlånats någon engelsk kvinna.

Mrs Strachey har ingående dröjt vid denna levnadsbana, icke därför att Florence Nightingale kan betraktas som någon pionjär för »The Cause» i strikt mening. Hon stod tämligen ointresserad till den organiserade kvinnorörelsen. 1861 skrev hon rentav, att hon var »brutalt likgiltig för rätt och orätt ifråga om sitt kön.» Men Florence Nightingale's livsbedrift var likafullt ett tidens tecken av icke ringa märklighet. Vad hon gjort var intet som låg utanför andra kvinnors räckvidd att efterlikna. Varför då kedja kvinnan, framför allt den ogifta, vid onyttighetsexistensen?

Boken är rik på episoder och drag, som pittoreskt belysa de vaga drömmarnas år kring nittonde seklets mitt. »The Cause» har sin legendskatt. Här är en anekdot om Emily Davies och flickorna Garrett, Elizabeth och Millicent (nu Dame Millicent Fawcett). Emily och Elizabeth sutto förjunkna i samtal om kvinnosaken, åt vilken de båda ämnade försvära sina liv. »Nåväl, Elizabeth», summerade Emily upp samtalet, »vad som skall göras är tydligt och klart. Jag skall ägna mig åt att söka öppna den högre undervisningen för kvinnorna. Du får öppna läkaryrket åt dem. Sedan det klarets, få vi ta itu med rösträtten.» På en stol bredvid satt Millicent och lyssnade. Hon var blott en liten tös. »Du, Millie», fortsatte Emily, »är yngre än vi, så rösträtten får du sköta om.»

Det gjorde, som bekant, »Millie» i tidens fullbord. Ingen av de tre svek sin uppgift. Genom grundandet av Queen's College år 1848 hade ett

första steg tagits till en reform av undervisningsväsendet. Kapitlen om Emily Davies' senare insatser på detta område höra till de mest belysande av bokens innehåll. Konservativ och ofta steril akademisk mentalitet hade icke lätt att förlika sig med den unga, ivriga, heta kvinnliga framåtandan. Beskrivningarna av det långsamma, sega och målmedvetna framträngandet på olika yrkesbanor giva också en målande och fängslande lektyr.

Flera sociala och industriella mil-

Mrs Pankhurst och hennes dotter Christabel i fängelset.

Josephine Butler.

av ett rep. Mina kläder äro genomvåta så gott som dagen i ända. Så har jag dragit tills huden gått bort. Bältet och kedjan plåga värst, när man är i omständigheter»...

Dylka avslöjanden skakade och skrämde samhället. De blevo impulser som tillvaratogs för »The Cause». Den maskulina världsordningen var tydligen bekajad med brister. Det var emellertid först på 50-talet som rörelsen framträdde klart konturerad och medvetet samlad och inriktad. Det vore otänkbart att här följa utvecklingens i antal och betydelse växande förlopp. Enstaka ingripanden tränga i förgrunden, såsom Mrs Josephine Butler's djärva och spänningsfyllda kamp mot prostitutionen. Nämnas må, att Linnean Society i London var det första lärda sällskap som öppnades för kvinnor. Alla dessa oräkneliga skärmytslingar på snart sagt alla samhälleliga fronter sammanlöpte till slut som ett mångtal strömmar och forsar i en väldig, dånande och överväldigande flod...

Av sig självt gick intet. Ibland tätade mörkret kring förhoppningarna. Miss Lydia Beckers död 1887 blev signalen till en period av nedslagenhet och tillbakagång. Hennes utomordentliga parlamentariska kraft hade kommit att betyda så mycket, att hennes bortgång blev ett förlamande dråpslag. Kvinnorna själva organiserade motstånd. Bland dem som år 1889 tyckte, att emancipationen nått sin tillbörliga gräns voro kvinnor som Mrs Humphrey Ward och Mrs Sidney Webb. Men framemot 1900-talets gryning började det åter ljusna. »Kvinnornas stora krig» tog gestalt, 1901 kom den ryktbara »smuts-marschen»,

(Forts. sid. 1339.)

Suffragett kritar »Rösträtt för kvinnor» på en trottoar i London.

jöbilder kasta i förbigående sitt ljus över tidsandan. Ett exempel må anföras. Inför den kommission som på 40-talet undersökte arbetsförhållandena i kolgruvorna avlade en ung kvinna följande vittnesmål: »Jag bär ett bälte om livet och i det är fäst en kedja. Jag kryper på alla fyra med kedjan släpande mellan benen och drar så min börda upp för den branta vägen ur gruvan, kravlande fram med hjälp

LIDOL
TILLFÖRLITLIGASTE
BRÖSTKARAMELL

ENDE TILLVERKARE:
Forsberg
GÖTEBORG.

Liptons **Té**
LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förmämsta Téfirma

INTE AV CHEVALERI MOT DAMERNA men för fenomenets egen skull bör man ge akt på det kvinnliga inslaget i våra dagars svenska litteratur. De diktande herrarnas parnass är sedan länge föremål för en samvetsgrann kartläggning, som givit vid handen, att detta område i likhet med det avlånga fosterlandet i dess helhet huvudsakligen utgöres av skogs- och åkerbruksmark, någon procent småstadsidyll, någon procent storstad. En kartläggning av damernas parnass skulle väl ge ungefär enahanda fördelning, men kartografen finge lov att använda kraftigare färger för att få fram den här rådande starkare motsättningen mellan de olika områdena. Det är nämligen påfallande, att damerna ryckts med i en häftigare polarisation i sitt ställningstagande till de två stora motsättningarna storstad och bondland. Endast en (hon heter Elin Wägner) har vetat att förena intresset för skogsbygdens backstuguspsyke och modern storstadsmentalitet.

Mycket lärda litteraturoccenter bruka ilskna till, när de konstatera, att julbokfloden till betydande del består av en bygderomantik, som de finna 90-talistisk. Gör man ett överslag skall man finna, att damerna i det stycket ha ett längre syndaregister än herrarna. Redan den första stora bygderomantikern på 90-talet var ju en kvinna — hon steg rätt in i världsberömmelsen med en värmländsk roman. Nu har snart varje landsända fått sin sagoberätterska eller skaldinna. Berit Spong sjunger om Östergyllen, Astrid Varing om Västerbotten, Maria Englund om Halland, Elisabeth Bergstrand-Poulsen om Varend, Elin Hök om Öland, Anna Björkman om Skåne etc. Knappast någon av dem är dock så rotfast i sin miljö som Kerstin Hed i sin Siljansbygd.

Kerstin Hed har till julen givit ut sin tredje diktsamling, »Jord och människor». (Norstedts) Tillsammans med titlarna på hennes tidigare böcker. »Från stigarna» och »Arv», ger denna titel hennes diktnings lösenord. Hela hennes tanke, minne och fantasi vetter mot bygden och folket därhemma i Dalarna. Hon har själv fötts där, vuxit upp där, fått sin bärgning där, och därutanför är bara den bullrande världen. Någon gång har hon känt längtan ut bortom skogsbergens blå horisonter, icke till bullret och den rotlösa storstadstillvaron men till

»vettets och kunskapens kost
för en ande, som frös och svält!»

Men hon har insett sin naturliga begränsning och känt, hur den jord, som hennes fäder trampat och röjt, och den kärva kultur, de varit trogna, hålla även henne fast med obrottsliga länkar. Hela hennes lyriska produktion är ett enda vittnesbörd om den gamla allmogekulturens moraliska och religiösa skönhet. Men den innebär icke något sentimentalt idealiserande av bönderna. Den litet fadda optimism, som annars brukar vara förknippad med den provinsiella ly-

Fil. kand. Gustaf Näsström anmäler här två nya diktsamlingar av unga skaldinnor.

riken, finns det ingenting av hos henne. Däremot har hon bygdetraditionalistens levande känsla för det egenartade och stilsäkra i bondekulturens yttre och inre drag. Textilhistoriker och litteraturkritiker torde kunna enas i att vitsorda den ståtliga dikten »En väv», vari hon tolkar hemslöjdsvävens intima samband med bygdekaraktären i bl. a. följande rader:

»Så lade var ort en glimt av sin själ
i vävnaden, stolt och trogen;
och färgernas skönhet förstodo de väl
att hämta från marken och skogen.
En socken tecknade vårens drag,
en annan en stilla oktoberdag
med dagrar, gråa och bruna,
en vävde in åsarnas blått i blått
och slätter med grödor och bondeslott
i By och Skedvi och Tuna.»

Kerstin Hed skulle helt visst kunna skriva en vacker prolog för en Skansenvårfest, men jag tror, att hon skulle dra sig för en sådan uppgift. Hon har för mycket känsla av blodsarv och tradition för att lägga sina fäders värld tillrätta såsom ett pittoreskt folknöje eller ett etnografiskt museiföremål. För henne är denna värld icke något avslutat och förgånget, den lever alltjämt vidare i hennes egen livsföring eller i varje fall i hennes livsideal och plikt-känsla. Hon nöjer sig icke med att göra brokiga dalmålningar på rim utan skönjer hos stugornas och åkrarnas valkiga och kantiga staf-

fagefigurer en ödmjuk men orubblig visdom, som hon prövar att göra till sin:

»Mitt liv har rot bland de döde,
bland fränder, som aldrig jag sett.
I lust och i ve skall jag sträva som de
för bröd i mitt anletes svett.
Gavs mig vingkraft för skuggan och dalen
men ej för den ljusnande höjd,
skall jag taga mitt öde ändå som de
och bära det, stolt och nöjd.»

Inför rader som dessa gläder man sig inte bara åt den gedigna och fullgångna formen utan även åt det härdiga pliktmedvetande och den fasta insikt om personligt ansvar, som de ge uttryck för. Det är tryggt och gott att veta, att Kerstin Hed i det fallet representerar en stor men av dagens tillfälligheter ofta bortskymd moralisk krafttillgång, som har sin varelse inom vida lager av landsbygdens folk.

Modet att se livet i ansiktet utan att blekna och skrika står av naturliga skäl icke väl till baks bland det »genus irritable», som heter skalderna. Det är nu en gång deras uppgift att skrika ut sin smärta på torgen. Ingeborg Björklund heter en ung skaldinna, vars största smärta är att bo i ett så murket och av sociala orättvisor stinkande land som Sverige. Hon har sett framtidens röda stjärna lysa i öster som en befriare och ett frälsningslöfte. Som medlem av en studiedelegation har hon rest till Moskva och fram-bär nu i glödande strofer i »Ropet efter lycka», (Bonniers) sitt tack till de ryska värdarna. Hennes personliga mod yttrar sig därvid främst i att hon vågar bland de övriga tacksamhetsbetygelserna

publicera ett strålande pekoral i form av en liten komedi, »I sommarmolnen», vari Gud Fader, ärkeänglarna och en rad av jordens stora skaldar och filosofer utbyta tankar om huruledes den himmelska komintern bör förfara med »salig» Lenin, som — i likhet med Lindorms gamla skurgumma — längtar tillbaka från himlen till det jordiska eländet.

Det vore emellertid orättvist att döma Ingeborg Björklund efter denna samling fadäser. När hon glömer den bolsjevikiska frälsningen och bara är en sund och fullblodig nutidskvinna, gör hon erotisk lyrik av bestickande friskhet och naiv charm. Dock nådde hon i det fallet högre i sin förra samling, »Den spända strängen», som tillhör det minnesvärda i fjolårets bokskörd. Sedan dess har hon inte hunnit samla sig till många goda nyheter. Det verkar onekligen grundlig bottenkrapning i skrivbordslådan att publicera en bagatell som denna:

När Du...

»När du torkar dig efter badet,
stödjande foten mot daggvåt marmor,
ser jag bedårad bröstets höga välvning,
gläds jag vid blicken av smärta höfters
brons.»

Man kan ju tycka, att en dylik bagatell kunnat stanna inför den äktenskapliga litteraturdomstolen, men i

(Forts. sid. 1339.)

Grevinnan Märtha Bonde, född Björkenstam, maka till ryttmästaren greve Fredrik Bonde. — (Goodwin kamerabild.)

Kobbs Finaste Ceylon

Observera! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylonthé än detta.

Ett thé för finsmakare.

F R I D E N S B I O

NYÅRSTANKAR PÅ STUREPLAN

ATT BÖRJA EN LITEN NYÅRSBE-traktelse med en tacksamhetssuck mot höjden kan inte vara annat än passande vilket politiskt parti man än tillhör. Alltså drar jag denna suck. En av de saker, jag tackar för, är att jag blivit skapad sådan, att jag inte önskar tillbringa min nyårsvaka på biograf.

I mitt tycke är det nämligen ett oändligt högtidligt ögonblick, då det gamla årets sandkorn faller ned i det eviga timglasets. Det är så högtidligt, att det förefaller mig, som om den enda takdekoration, som riktigt passade, vore himlavalvets stjärndekoration, och den enda salong, som riktigt ginge i stil med tilldragelsen, vore naturens egen stora salong.

För övrigt vill jag med detta inte racka ned på biografpubliken, ty när det kommer till kritan äro vi nog alla på bio. Det är bara olika lokaler. Somliga sitta på Göta Lejon, och somliga sitta hemma och beskåda sina inre filmer, som kanske ingen utomstående skulle vilja ge ett öre i nöjes-skatt för.

En av mina egna filmer, som jag ibland brukar veva upp, heter Gamla hågkomster.

I kväll, alldeles nyss, stod jag på en refuge på Stureplan och väntade på en spårvagn. Det var ett förfärligt liv. Spårvagnssätten kommo rusande från fyra olika håll som fyra jättelika korsade klingor, och bilraderna buktade och slingrade sig som tjocka svarta boaormar. Över spårvägsskenorna och körbanorna skutade de små människorna som harar, ty det låg död i luften.

Har någon observerat stillheten på en spårvagnsrefuge? Om den lilla platsen också är proppfull av människor, så trångt befolkad, att man nästan trillar av den, så råder där i alla fall en oändlig frid. Ingen talar. Alla väntar på något kommande, tåligt och med vetskap om, att ingenting kan göras annat än vänta. Och runt omkring den lilla hopen, hopträngd på sin lilla ö, ryter trafikens hedniska larm. Men här är man trygg bland tusen dödar. Någon-ting i anblicken av den lilla skaran har ibland kommit mig att tänka på de första kristna.

Det var verkligen som sagt, ett gräsligt liv runt omkring, men på refugen var det tyst. Och med ens tyckte jag, att det blev alldeles tyst omkring den också. Inne på min själs biograf åkte nämligen tidens draperier åt sidan.

Det var nyårsafton för många många år sedan, i forntiden när jag var ung, som den gamla sömmerskan sade. Vi kommo

några stycken likasinnade nedåt Sturegatan, och just som klockan skulle slå tolv, voro vi framme vid Stureplan. Det var en underbar vinternatt, kall men ändå mild. Snön föll i stora, mjuka, tussiga flingor. Och Stureplan låg alldeles tyst och stilla.

Tyst? Var voro bilarna då? kan någon fråga. Vi, som gingo där i den fallande snön, hade aldrig sett någon bil. Det ovädersmoln, som skulle utslunga bilen, hade ännu inte brustit. Och spårvagnarna? Det larvade nog några små hästspårvagnar här och där ute i stan, men Stureplan låg

Einar Nerman

— EGENTLIGEN SKULLE VI HA BLIVIT prinsar, enligt vår barnjungfrus berättelse, säger Einar Nerman i sin serie dagboksanteckningar, som han skrivit för Idun, om sin och sin brors födelse.

Nå, storken tog inte med de små pojkarna till slottet i Stockholm utan släppte av dem i Norrköping hos bokhandlare Janne Nerman och hans maka. Där växte Einar upp tillsammans med sina bröder och blev i stället en verklig liten kung i galna upp-tåg, som både fröjdade och förskräckte de goda norrköpingsborna. Hur han sedan slog in på konstnärbanan och tillryggalade intressanta och glada år vid konstskolor i Stockholm och Paris få vi sedan läsa om i hans dagboksanteckningar. Och på samma gång presenterar han för oss ett helt galleri av kända kulturpersonligheter och konstnärer från en gångens tid och av i dag, vi få vara med om arbete och fest på ateljéer i Stockholm, följa med Isaac Grünewald till Paris och dväljas bland teaterfolk i Stockholm. Det är en läsning, som rycker en med genom sin friska ton och sin personliga touche. Och det icke minst intressanta i skildringen äro alla de eleganta teckningarna av författaren och de många unika fotografierna.

Man märker att Einar Nerman själv med varm häg ägnat sig åt sina dagboksanteckningar och när man vet med vilka fasta band han känner sig knuten till hemlandet förstår man att det berett honom särskilt nöje att i sitt Londonhem sätta sig ner och fördjupa sig i ungdomsminnena. Denna författarens glädje smittar. Och därför skall säkert Iduns läsekrets få stor behållning av Einar Nermans artikelserie, som tar sin början i det nya årets första nummer.

Så glöm inte att prenumera på Idun för 1929!

dödstyst, och inte ett liv hade vi sett på den senaste kvarten, varken folk eller fordon. Det enda, som rörde sig, var den fallande snön.

Då började nyårsklockorna ringa, och just som de tystnat, kom en man emot oss mitt på Stureplan.

Här skulle jag ju kunna börja bli romantisk och säga, att det var en, som såg symbolisk ut, en gammal man i fotsid mantel och med böljande vitt skägg, kanske det gamla året, som slutat sin tjänstgöring och begav sig till ro. Men sanningen tvingar mig att vara nykter. Det var en tjock och fet, medelålders herre i päls och skinande cylinder! Symboliserade han någonting, så var det den framgångsrika julhandeln inom matvarubranschen.

Ungdomen på den tiden var visserligen ung, men visste någon gång tojs. Därför hajade vi alla till, när en av oss litet beskyddande vänligt ropade:

»Gott nytt år!»

När jag skriver detta får jag en förnimmelse av den lilla oroliga känsla i mellangärdet, med vilken vi nog alla inklusive önskaren undrade: »Vad ska gubben svara?»

Och vad gjorde gubben?

Gubben stannade, gubben lyfte på cylindern, och gubben sade mycket allvarligt:

»Tack, kära barn, detsamma tillbaka!»

Och så försvann han i snöfallet uppåt Sturegatan.

Just som han gjort det, åkte ridåerna ihop på den inre bion, ty spårvagnslinjen numro ett körde med mäktigt dån fram till refugen och plockade upp mig. Vi åkte iväg under ett dundrande larm. Genom fönstret såg jag Stureplan försvinna bakom oss. Sista skymten såg ut som en snurra av ljus och bilar, och på det snurrande planet tyckte jag mig se två mörka gestalter, som grinade vänskapsgrin och önskade varann ett verkligt gott och inbringande år. Det var Bilfaran och Döden.

Var detta samma plats, där vi stått och önskat den gamle herrn i pälsen och cylindern gott nytt år? Samma plats som legat så tyst och stilla som golvet i en pepparkakskyrka? Ja, det var det, ty tiden hade gått framåt. Eller tillbaka, vem kan veta?

Jag önskar alla människor ett gott nytt år, och måtte alla ha sin lilla reserverade plats på biografen Friden.

FANNY ALVING.

Fönster putsas bäst med HÄXAN

HENNES BEDRIFTER 1928

EN ÅTERBLICK. AV G. CHATHAM.

I SVERIGE HAR EN KVINNA
BLIVIT DOMARE.

EN NORSK VALKYRIA
FICK NOBELPRIS.

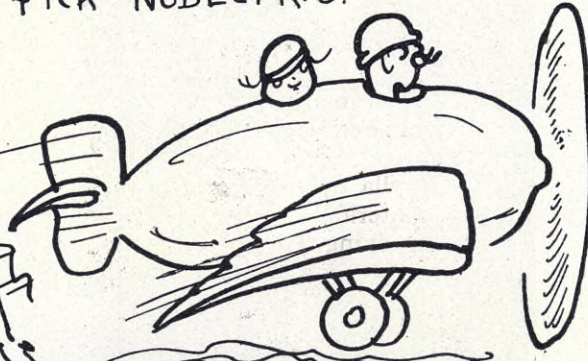

EN SVENSK DITO HAR
GJORT ETT RYDBERGS-
MONUMENT

FRU
PETRUS
TRODDE
SIG
BESTULEN

I FÄDRA LYCKADES TORA TEJE
DÖ I SKÖNHET, TROTS TRAPPOR

EN FLAPPER FLÖGS
ÖVER ATLANTEN.

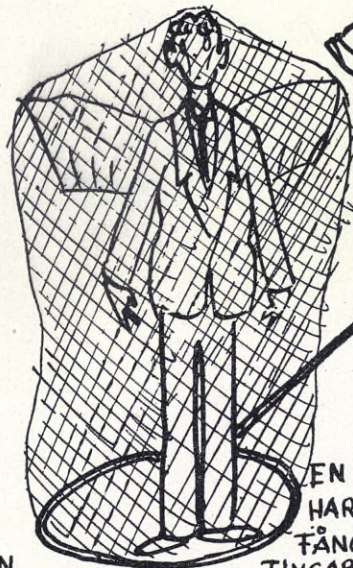
JOSEPHINE
VAR STYGG
MOT EN
SCENARBE-
TARE

I MODEJOURNALEN
(hoppas det stannar där)
HAR KVINNAN FÅTT LÄNGRE KJOLAR
OCH HÅR

I BELGIEN
HAR EN PRINCESSA
HAFT FÖR KORTA KJOLAR

EN AMERIKANSKA
HAR LYCKATS
FÅNGA ATLANT-
FLYGAREN LIND-
BERGH.

Däremot har
ingen kvinna
försökt nå Nord-
polen — ett över-
tygande bevis
PÅ KVINNANS
ÖVELÄGSNA
INTELLIGENS

Vetebröd, Sockerkaka, Mjuk Pepparkaka

Ävensom många andra brödsorter kunna med allra största fördel bakas med
REYMERHOLMS KRONOLJA
Ingen bismak. Billigare än smör. Begär receptbok.

Pris i Sverige:
1/4-litersburk..... Kr. 0.65
1/2-litersburk..... Kr. 1.10
1-litersburk..... Kr. 2.00

Pris i Finland:
1/4-litersburk..... Fmk. 7.50
1/2-litersburk..... Fmk. 12.00
1-litersburk..... Fmk. 22.00

REYMERHOLMS GAMLA INDUSTRI A. B.
HELSINGBORG

EN MÖ VID VÄRLDENS ÄNDE

HUR EN SJÄLVFÖRSÖRJANDE ORDANAR SITT EGET HEM.

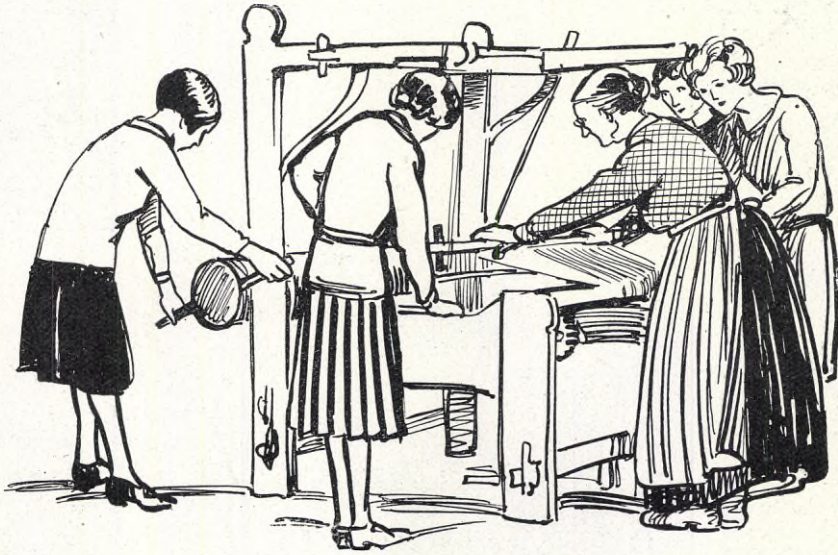
STUDIETIDENS VEDERMÖDOR i andras hem och dess förinnan en tid som självförsörjande med icke enbart ljuvliga erfarenheter av att »äta ute» hade gjort att jag längtat häftigt efter ett eget hem. Ett eget litet hem — låge det så vid världens ände — var min dröm.

Under dyrtiden suderade jag, och när jag blev folkskollärarinna, var jag mer skuldsatt än de flesta.

Så fick jag ordinarie anställning vid »världens ände». Nu skulle min dröm förverkligas. Vad gjorde det, att skogen stod hög och mörk inpå skolhusknutarna, att det var långt, milslångt till bilstation, telefon, järnväg, handelsbod m. m. av civilisationens välsignelser. Vad gjorde det, att bostaden var bristfällig, att det regnade in i köksfarstun, att skafferiet var lika med ett par hyllor i källartrappan, att tamburen skulle delas med skolbarnen och att decennier förflutit sedan det sist målades inomhus?

Jag fick en syster med mig och vi grepo oss an ordnandet av vårt lilla hem med frejdigt mod. Vi hade två små rum och ett dito kök. Vardagsrummet skulle inredas i djupa varma färger och sovrummet i rosa och blått, hade vi bestämt. En vitlackerad säng beställdes. Nattduksbord gjorde en granne. En låg trevlig gammal byrå kom jag över billigt och ett par uddastolar fick jag hemifrån. Allt lackerade vi själva vitt. Över byrån hängdes en spegel med tenram. (Den tog ett djupt grepp i kassan.) Lavoiren blev provisoriskt ordnad, en lår med ett blåblommigt musslinsförhänge. Över sängen överkast i rosa hållkrus. Undergardiner i samma färg samt prickiga mollgardiner. Ett fönster hade jag låtit sätta igen, ty väggarna voro fullkomligt söndersprängda av fönster och dörrar. Med blå tapeter blev det lilla rummet en behaglig sovkammare.

Så till vardagsrummet. Den oumbärliga »duchan» gick inte an att köpa färdig. Den var för tung och besvärlig att forsla bort till obygdén. Köpte därför resår-madrass från sängfabrik. Min granne

Sign. Lillemor fick det ena första priset i Iduns tävlan om självförsörjandes hem och här läses hennes sakrika och vackra skildring av det egna hemmets tillkomst.

gjorde underrede i ek. Själva stoppade vi en krollspintmadrass, köpte överkast, och så var den färdig och alltsammans hade endast kostat 55 kr. Kuddar kommo till med sydda, vävda eller virkade överdrag. En ekhylla för böcker sattes över »duchan». Pelarbord och två karmstolar i ek beställdes efter mina ritningar och blevo utmärkta samt betingade endast en kostnad av 60 kr. Korgstolar, ett litet skrivbord, sybord, bokhylla och en gammal klaffbyrå fullbordade interiören.

Kökets inredning bestod av en gammal kista och ett av min företräderska kasserat ekskrivbord som med sina lådor blev ett bra köksbord. Vägghasta köksskåp fanns inte, varför min systers händighet, lärar och rutigt bomullstyg fingo ersätta det.

I tamburen hade vi ett stort klädskap, även det tillverkat av »grannen» Det fick hysa både ytterkläder och andra kläder, då garderoben lyste med sin frånvaro.

När dagens arbete i skolan var slut för mig, kom många trevliga kvällar. Närmaste boklåda levererade emellanåt bok-

paket till oss och i duchatellhörnet läste vi högt för varandra varsin kväll, under det den andra handarbetade. — En del kvällar upptogs vi av trasklippning och bygdens tärnor kommo två och två till oss och hjälpte till. Så låntes vävstol. En gumma hjälpte oss, som voro nästan okunniga i vävkonsten, att sätta upp väven och så vidtog en trevlig tid med att väva och komponera. Vi fingo mattor till vardagsrummet i rött, gult och svart, till sovrummet i rosa och blått och till kök och tambur i flera olika färger. Det blev inalles 24 meter mattor och kostnaden för det hela endast 20 kr.

Hushållet blev relativt billigt trots täta kafferep för våra vänner. Men så var det det, att ungarna allt som oftast avlämnade i köket gräddflaskor, äggpåsar, fisk- och köttpaketer och dyl. Då kunde vi få underbara gräddefterrätter samt knäckkalas på kvällarna. Och i flera dar kunde man få läckra kött- och fiskrätter. Men dessemellan hände det nog att man fick huvudbry med att fundera ut omväxling i matsedeln.

Ännu torde det väl gå många år, hoppas jag, innan mitt lilla bo blir färdigt, ty just det att skapa hemmet, ger den största glädjen. Fast nog kan det finnas trista stunder om man trivs aldrig så bra i sitt näste. Mörka höstkvällar, då nyfikna ouppfostrade ynglingar ströko efter väggarna, folkets föga förståelse för skolbostadens hygieniska inredning m. m. som landsbygdens lärare ofta få erfarenhet utav.

Här nedan ett kostnadsförslag. Inkomster-na gå till 3,200 kr. Skulderna som kanske äro ovanligt stora ska amorteras på 12 år.

Mat (mestadels 2 pers.)	700
Räntor och amorteringar	1,000
Skatter	425
Försäkringar	125
Lyse	35
Kläder	225
Böcker och tidningar	175
Inköp av husgeråd	200
Resor	115
Diverse	200
	3,200

LILLEMOR.

EN MÄNNISKA GÅR FÖRBI

I FLERA MÅNADER HAR JAG PASSESerat, då och då, en dörr med en stor, djärvt säker och elegant mässingsplåt med ett namn på, som jag kände till — plåten såg så djärv och säker ut för att namnet hade en ovanligt vacker klang. Jag kände den, som bar namnet, och var gång tänkte jag, ska jag stanna nu och ringa på och gå in? Och fråga: hur har du det?

Men det var omöjligt att göra detta.

Därför att förhållandena voro sådana, att kallprat vore meningslöst och ett mera in-
kvisitoriskt inte gick för sig.

Man kan rent av gå in i första bästa kyffe och fråga: »Hur står det till i dag? Hur är det med reumatismen? Hur är det med värken i benet?» Det är inte alls omöjligt att göra så — fast man inte gör det, när man inte är en liten slumsyster, som tagit det till sin uppgift. Om man gjorde

det skulle man vara välkommen, folk vill gärna tala om värken i benet (och när det är så långt gånget hjälper det väl knappt att låta bli) och att ha reumatism är hederligt. De gamla sjuka, som tycka sig så övergivna skulle veta, vilken krona de egentligen bära på — deras onda kan man tala om, hjärtligt och öppet, det är inte ett sår, som inte kan röras vid, man kan visa att man vet det och en balsam för en stund kan vara kaffe med wienerbröd. Det är mycket, det hedersamma i det, menar jag.

Men det finns annat ont, bakom dörrar med mässingsplåtar, som det naturligtvis inte kan röras vid. Och som ändå är så uppenbart att kallprat, om än aldrig så älskvärt, skulle verka bara som nyfikenhet, som en förevändning för att komma och spana i ett härjat ansikte.

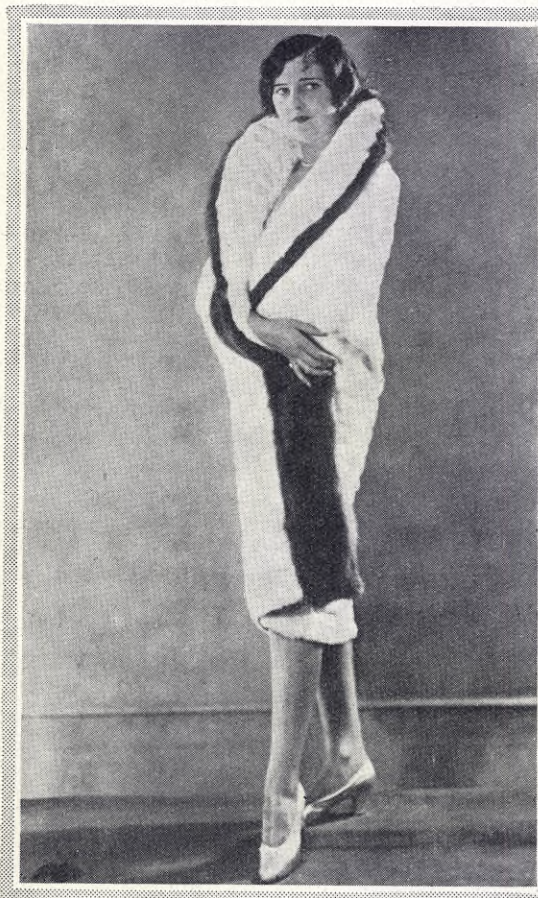
Det är inte alltid praktiserbart det där: hvis du har varme tanker, spår ej på blide ord. Tvärtom, man måste spara på orden. Bitas sig i tungan och tänka: håll dig borta. Det skall vara en större människa än du som kan tala här.

Och så får man inskränka sig till en nick, som man gör så leende vårdslös som möjligt, utan det minsta i, som kan se dubbeltydigt ut, och det blir alltsammans.

Varma tankar kan man ge ord — Helena Nyblom menade nog, att bland de sina skall man slösa med dem i stället för att tänka dem. Redan på större avstånd än familje- och den inre vänkretsen är det svårt att komma med orden, det blir då så lätt — program. Ett slags godhetens programsak. »Vet du, jag tycker», säger en sådan där agitator för vänlighet till hög

(Forts. sid. 1339.)

ELEGANT AFTONSPEL

Cape av hermelin med mullvadsbesäts.

NUMERA HÖR EN INNE-
KAPPA TILL GALA-
TOALETTEN.

Aftonkappa av vit sammet med besäts av vit räva.

AFTONKAPPA — DET KAN JU inte en vanlig människa kliva omkring i. Inte för det skulle vara så tokigt med någonting att hänga över den gamla gula, men i alla fall — För resten ser det så pretentiöst ut —

Så g det så pretentiöst ut, borde citanden ha sagt. Och om hon inte vågade säga det så borde hon för vinnande av mod och insikt gå tvärs över gatan på en bio och titta på t. ex. »Broadway nattetid». Och när hon sett hur svart- och vitkomponerade herrar och damer i full aftontoalett med en lätt aftonkappa över galan ur gatans dunkel sugas med i teaterns eller restaurangens ljusfloder skulle hon inte säga: äsch, på film ja! Utan ett begrundande: ja så. För det är inte bara på film. I alla kontinentens metropoler möter man vid teatertid festklädda människor som, han med krag-skyddaren på svaj och han med aftonkappan i ett glittrande svep om sig, oösvärat tåga iväg mot affischerna. I en sådan situation är aftonkappan nästan nödvändig — bararmad och dekolleté låter man ogärna stjärnorna se sig.

— Visserligen, säger hon som gärna ville ha en aftonkappa men ogärna vill skaffa en — men det går inte här. Jag ville se mig streta i höstblåsten genom Kungsträdgården med onduleringen på vift och ett guldbroderi att värma det skallrande skelettet. —

Nej, det vore säkert inte klädsamt, men det blåser och stormar inte jämt. Och meningen är bara att man inte ska råka i panik om droskstation morrar tio minuter i åtta en vårkväll. Och meningen är också, att man skall slipa tränga in galatoalettens skirhet och skörhet i en tung päls eller en styv kappa. Utan man skall ha en lätt aftonkappa som hindrar hönsknottret på armarna utan att privatpressa tyllsvallet.

Överst: Aftonkappa av svart guldbrokad med svart räva. — Under: En klockskuren aftonkappa i promenadsnitt med nertzkrage.

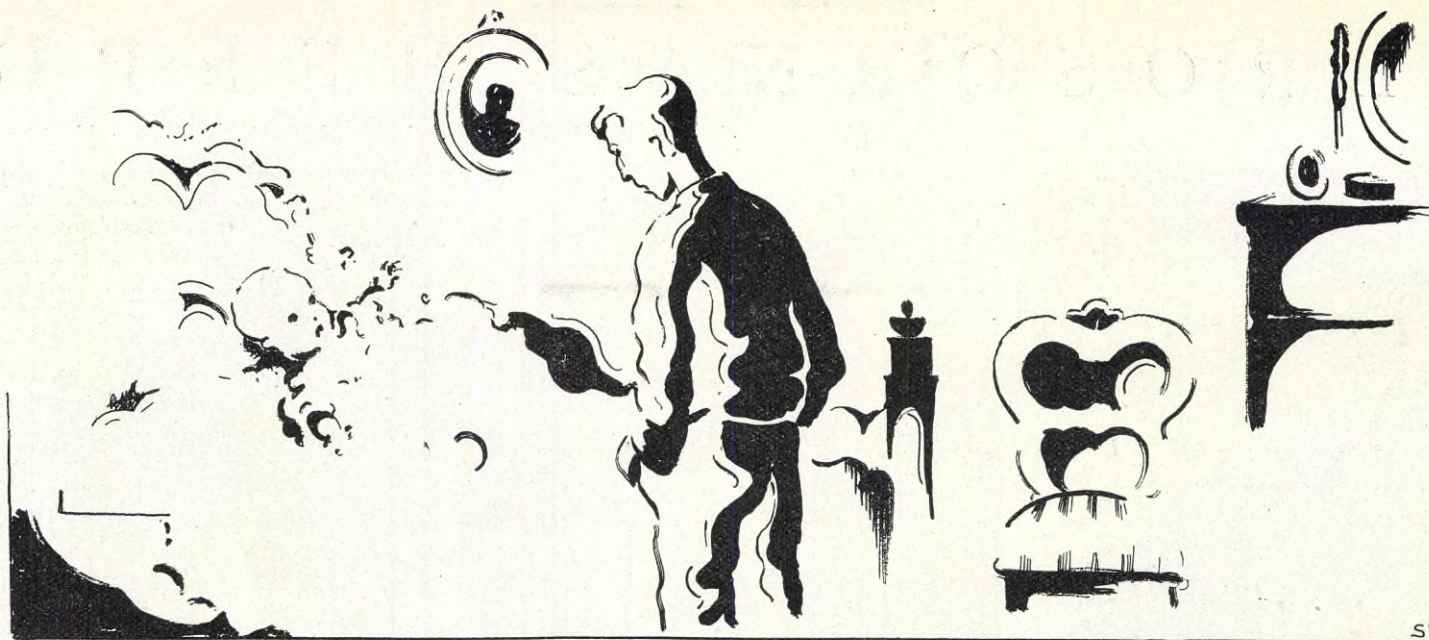
Och av vad skall denna lätta aftonkappa göras för att våga segla över Stureplan eller spatsera sig i foyevimlet? Det vill säga av vad är kontinentens aftonkappa gjord

och hur? Årets material har utan tvivel varit sammet, svart sammet och vit sammet och sammet i levnadsgladare kulörer. Mest svart och vit, som oberörd kan ignorera den övriga elegansens nyans och gör ett ofelbart nedslående intryck på omgivande konkurrens. Få material äro så deciderat förnäma som sammeten.

Om sammeten är kunglig så är guld- och silverlamén en upprorisk högadel. Tunna skira aftonkappor i glänsande guld eller mattblankt silver glittra snart i var kontinentloges dunkel. Och om det inte blir sammetens förkrossande insvepthet så blir det ett raffinerat nonchalant fladder kring damen i guldlamén som är lika ögonvridande och ögonförvridande.

Och så skinnen. Är man nog lycklig att kunna dölja det egna bakom en vit hermelinsfäll så kan man intet mer begära, men det finns andra mindre svindlande möjligheter. En rak enkel modell kantad med skinn kan vara utöskt vacker. Över huvudtaget komma de flesta material mest till sin rätt i enkla släta modeller utan vidlyftigheter i tillskärning och utsmyckning. En aftonkappa skall inte vara en morgonrock — det händer stundom. Fantasin, om man har någon och den är arbetslös, kan lämpligen koncentreras på ärmarna, som kunna vara snäva eller vida eller i långa snibbar eller hopsamlade i veck — hur underliga man vill. Och kappan kan vara nästan hur lång eller kort man vill — dock beräknat efter vad man förmår bära upp.

Alltså: till nästa säsong ser Nordens kalla dotter utan kyla på tanken att en kappa inte behöver vara ett ytterplagg. Hon har redan börjat — ännu ha vi inte mött någon sammetspionjär i Kungsträdgården, men vi ha sett många i loger och på parkett. Och få väl se fler. BANG.

SF.

Onkel Jakob. Av Elisabeth Högström-Löfberg

DOKTOR HESSLE SATT VID SITT skrivbord och öppnade morgonposten. Huvudparten stod i samband med det stundande riksdagsvalet, till vilket han var uppsatt som kandidat och knappast behövde frukta att falla igenom. Men när han bläddrat igenom sina brev blev det ändå inte partistyrelsens som han öppnade först, utan ett avlångt fodrat kuvert, där adressen var skriven med en liten bakåtsträvande J-pennestil, och där bokstäverna själva påminde inte så litet om en viss, frimodig uppnäsa.

Pappersarket var fullskrivet, men det fanns ingen datering och ingen överskrift, han hade en tydlig förnimmelse av att det var Geisha själv, som hoppade ut ur kuvertet och begrävde sina små beniga fingrar i hans hår, medan hon domderade sin straffpredikan.

»— Inte har jag någon bror och inte några föräldrar, de enda stöttepinnarna i min tillvaro, så är det farmor och du och vem av er, som betyda mest för min utveckling, det borde du veta! Och när se'n den viktigaste dagen i mitt liv rinner upp, min förlovningsdag, och hela gamla Rådhammar pryder sig till min ära, då skickar du utan vidare återbud och uteblir från alltihop! Om det hade varit för någon patient, ja då skulle jag inte ha sagt något, men nu, när du bara packar din kappsäck och far långt in i Småland till någon fruktansvärd håla för att kurtisera dina valmän! Naturligtvis hade du inte en tanke på mig, när du satt på tåget, du hade fullt upp med att klippa och raka ditt föredrag, så det till alla delar skulle kunna sväljas och inte säga för mycket. Jag hoppas innerligt att du efter slutad uppdragning som folkvalt orakel inte fick lisan att dra dig tillbaka till ditt rum, utan att du fick tillbringa aftonen i kretsen av några uppblåsta fabrikörer, så vida det inte var ännu offentligare och du fick gassa dig i solen från en deputation och kanske få en graverad silverpjäs med tillbaka i bagaget, som du sedan kan sitta och smeka efter mottagningarna! Om det inte vore så urfånigt alltihop, men ingen passar mindre för ett sådant frispektakel än just du — du, som är specialist på att fräsa ifrån dig och utdela dödliga förnärmelser inom din egen släkt, du släpper nu frivilligt till dig som politisk kanonmat för vilken mobb som helst! Nej, onkel Jakob, det är idiotiskt i och för sig men när det kommer dig att glömma alla förpliktelser mot dina närmaste, då är det oförsvarligt! Skulle du

inte varit hemma, borde du inte hållit tal för mig och räknat upp alla mina fullkomligheter så Carl Unos släktingar fått höra att deras gullgosse inte klivit ner sig, och är du då inte nyfiken? Det är snart tre månader sedan jag träffade honom för första gången, och du har inte gjort det minsta försök att få se honom! Mina beskrivningar bryr du dig ju inte om, eftersom du inte betraktar förälskade människor som riktigt tillräkneliga. Men nu måste du komma hem och göra det i morgon dag, så du får se på en lycklig fästmo, för det är jag! Lycklig, Jakob — lycklig!

Din Geisha.

Han hade smålett hela tiden åt alla hennes utropstecken, men när han kom till slutet gled ett drag av mörker och trots över hans ansikte. Fast de båda orden i underskriften stodo alldeles intill varandra var det ändå för honom ett gapande tomrum emellan dem. Han hade fått så många brev från henne förut, men alltid hade det hetat: din egen Geisha. Nå, det var alldeles riktigt att det nu var slut, och i hennes ögon hade han väl inga andra rättigheter än en vanlig farbror, till på köpet halvbror blott till hennes döde far. Men vad de än sade, och hur långt hon än rövades bort ifrån honom, så förblev hon ändå hans, på ett sätt som ingen kunde plåna ut, därför att det var han, som hade fostrat och danat henne.

Jakob Hessle hade som gosse varit stolt och sluten, och ensam vuxit upp ute på det gamla godset, dit moderns andra gifte hade fört henne blott för att redan efter första året åter bära änkedok. Major Hessle och hans hustru hade varit syslingar, och han hade ända sedan barndomen svärmat för sin vackra anförvant, som på den tiden inte ägnade honom en tanke.

Hon hade följt dit känslornas stormflagga pekade och tvärt emot familjens önskemål förenat sina öden med en finländsk sjökaptan, med vilken hon förts samman på en resa. Färgstarkt och kort blev detta ungdomskapitel, och sedan mannen dött måste den stolta Anne-Sophia helt och hållet blottställd, vända tillbaka till föräldrahemmet.

Hennes enda tröst var den lille sonen, som i allt var en trogen kopia av sin temperamentsfulle och obalanserade far. Dock blev han ej mer än tretton år gammal förrän alla hennes omsorger om honom ömkligen stryptes, och han rymde och tog hyra på en ostindiefarare. Några gånger

under årens lopp hade han varit hemma och besökt henne, ty väl i sitt rätta element var han ingen odugling utan avancerade även han till befäl på sin skuta. Brevet från honom var det enda, som majorskan med verkligt intresse omfattade, och den lille gosse, som hennes andra äktenskap skänkte henne kunde aldrig uppta någon tävlan med den förstfödde. Så fick han vanka omkring bäst han ville, och ingen anade med vilka avundsamt svidande känslor han betraktade sin halvbrors porträtt över moderns säng.

Läroverket i stiftstaden var ej längre bort än att han med sin egen lilla ponny kunde åka fram och tillbaka. Så kom den vinter, då han fyllde 16 år, och eftersom han hade både huvud och energi, för längesedan tillhörde gymnasiet. Väderleken var stormig och hård och majorskan levde i ständig ångest för sonen på havet. Hennes brev till rederier och konsulat fingö blott obestämda förhoppningar till svar, och hon stängde sig inne flera dagar i taget, helt och hållet nedbruten av oro.

Men en våreftermiddag, då Jakob Hessle i sakta mak körde in på gårdsplanen såg han genast att något ovanligt var på färde. Han sprang upp för trappan in mot vardagsrummet, men blev stående på tröskeln utan att öppna. Ljudet av en övergiven, obehärskad gråt trängde ut till honom, men det var icke moderns. Förbryllad ämnade han smyga sig ner igen, då majorskan sakta ropade: Jakob, min gosse, är du där?»

Då måste han gå in, och såg i hörnet av den gamla björksoffan en främmande ung kvinna. Fast hon var rödflammig och svullen av gråt var hon så vacker att han tyckte att han miste andan när han betraktade henne. Stenkolssvarta ringlande lockar skuggade hennes ansiktsoval och munnen öppnade sig som en blomkalk över den vita runda hakan, men skönare än allt annat var hennes svanvita hals där den höjde sig som en stängel ur klädningens ringning.

»Kom och hälsa», sade modern, »det är din stackars svägerska, Konrads änka, som rest i månader för att komma till mig med hans sista hälsning.»

Majorskan var märkvärdigt fattad, fast hon var blek som ett lärft, men främlingen bara räckte honom sin hand, så sjönk hon åter tillbaka i ett anfall av gråt. Svärmodern böjde sig ner och strök henne över håret, men till Jakob viskade hon med en

(Ill. Stella Falkner.)

(Forts. sid. 1339.)

JULROSORNAS HERRGÅR

HEMMA HOS KAMMARHERRE

Fru Anna Wernstedt med tre medlemmar av familjen Medici.

Näs säteri.

Salongen med 1700-talsmöbler och modern konst.

Helig familj av Rubens, placerad i salongen.

DET ÄR NAGOT SÄRSKILT MED Vikbolandet, det vet var och en, som bara satt foten i Östergötland. För det första är det urgammal bygd, där det vimlar av stensättningar och runstenar, för det andra har ingen ännu riktigt glömt rysshärjningen 1719, även om såren av den skadan nu äro läkta, för det tredje och sista blir det alltid något särskilt pampigt med den, som äger en torva eller mer på det feta Vikbolandet. Man behöver inte ha bött där i generationer, fastän många ha väl det, och då märks det minsann på dem.

Kammarherre Hjalmar Wernstedt och hans fru, född Hultenheim ha inga släktninnen förknippade med sin gård Näs vid stranden av Bråviken. Men kammarherre Wernstedts mor var född Ringborg och den, som varit i Norrköping, vet, att den släkten är djupt rotad i östgötajorden.

Den muntliga traditionen säger, att Näs manbyggnad brändes av ryssarna som så många andra, men Ridderstad uppger i sin bok om Östergötland, att ryssarna just här skrämdes bort genom falskt alarm. Hur som helst härrör sig den nuvarande herrgårdsbyggnaden från 1840, då den uppfördes av dåvarande ägaren, greve Arvid Horn. Han hade varit en stor sjöfarare inför vår Herre och därför lät han mitt på tegeltaket bygga en lanternin, så att han även inom sina fyra fasta väggar kunde få en smak av sjön. Näs ligger i själva verket så nära Bråviken, att man när som helst kan suggerera sig till sjökänning. Från en viss punkt i parken, bara ett stenkast från huset har man en vid utsikt över Bråvikens vattenspegel, inramad av den typiska taggiga kolmårdskonturen. Särskilt i solnedgångstunden är den ut-

siktspunkten eftersökt. Mellan vikbolandsbor och kolmårdsbor finns alltid ett tvistefrö, vilket som är bäst att bo på Vikbolandet och njuta av utsikten över Kolmården eller att bo i Kolmården och sålunda njuta omedelbart av den vackra skogen.

Fast man inte kan se det på det yttre av Näs manbyggnad, har den sina grundmurar ändå från medeltiden. Det fick kammarherre Wernstedts minsann erfaras, då ledningarna för elektriskt ljus och centralvärme skulle dragas från källaren till vinden.

Vad allt kunna inte gamla svenska herrgårdar rymma. Då deras gästfria dörrar slås upp för en besökande anar man föga vilka skatter, som skola komma i dagen. I den vackra salongen med sina ljust tonade väggar och sina möbler i Louis XV

D S F R U P Å V I K B O L A N D E T

WERNSTEDTS PÅ NÄS.

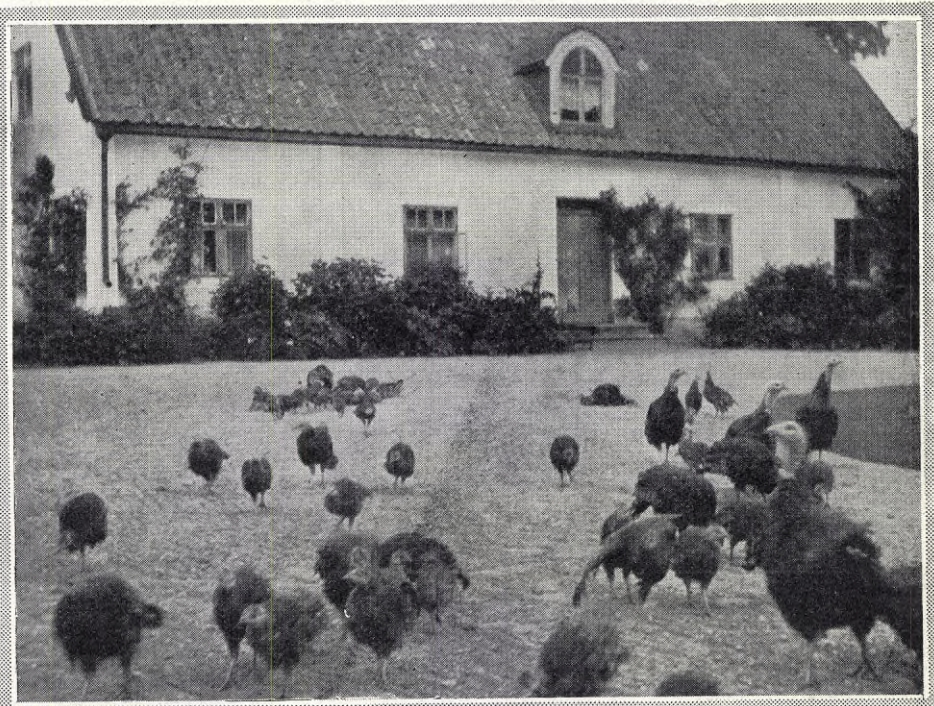
salen med släktporträtter.

Kammarherre och fru Wernstedt på trappan till Näs.

Ett litet kabinett med bilder av ställen, där släkten bott.

Kalkonerna gå ute både sommar och vinter.

hänger över en sirlig rokokosoffa en stor duk, en helig familj av Rubens. Madonnan, en blondin med strålande mörkblå ögon under kupiga ögonlock och rosig hy har det typiska rubensleendet. Josef, vitskaggig och rynkig enligt traditionen lutar sig över Maria, som i sitt knä håller barnet och låter det helt jordiskt och förnöjt leka med den lille Johannes. Och på marken ligger en grönskimrande druvklase och lyser som en ädelsten. Det finns varmt terrakotta i Josefs mantel och madonnans dräkt, hon är frisk och jordisk men ändå upphöjd i sin moderslycka. Men ingen himladrottning med jordens blivande härskare i sin famn som många romanska madonnor. Tavlan har kommit i familjens ägo genom fru Wernstedt, som längre bort i sin släkt har holländskt blod. Det tydliga konstintresse, som tar sig uttryck överallt i detta hem, kanske

också härstammar från Holland. I varje fall är det mycket levande just nu och här på Näs.

Gamla Mariebergs- och 1700-tals Rörstrandspjäser gå sällsynt väl ihop med de förgyllda möblerna klädda med ljust, blomligt siden. Men på väggarna trivas moderna tavlor ända ned till de allra yngsta och modernaste, naivister som Börje t. ex. Förresten är det en del fransk konst, en utsökt vacker Monticelli, en Sisley i mjuka gråblå toner. I matsalen sitter en stor duk ett månskensstycke i silverdis av den i Frankrike verksamme marinmålaren Arvid Johansson.

Då man kommer in i matsalen, ett stort rum med tunga skåp och kistor i barock, får man göra närmare bekantskap med släkten Wernstedt. Där sitta de i dubbla rader på ena kortväggen, krigare i rustning och ämbetsmän i talar och se allvarstygda och myndiga ut.

Just nu bereder sig släkten Wernstedt att fira ett 300-årsjubileum. Det är nämligen jämt 300 år sen den förste av de till Sverige inflyttade, en viss Kristoffer dog som ståthållare i Uppsala. Hans ståt-

hållarskap omfattade Norrland och Finland. En släktkrönika har utarbetats för att celebrera denna händelse. Men Wernstedtarna kunde i själva verket räkna 1000-årsjubileum. Släkten fanns till i Tyskland på 900-talet och de voro med, då sachsarna erövrade Brandenburg. Till Sverige kommo de omkring 1580 med den förut nämnde Kristoffer och en medlem av släkten blev genom gifte befreundad med vasarna, i det att han gifte sig med Lucretia Magnusdotter Vasa. Hennes bild finnes också och hänger i herrummet, en liten miniatyr i nära grannskap till ett stort porträtt i olja av kammarherrens far, som var borgmästare i Strängnäs i många år.

Vår husesyn sträcker sig också till ett litet kabinett med sirliga möbler i Karl Johansstil, sybord med lyrfot och soffa i raka strama linjer. Där prydes väggarna av en rad gamla gravyrer från ställen, som spelat någon roll i Wernstedtska eller Hultenheimska släkten.

Fru Anna Wernstedt född Hultenheim är småländska och bland de många duktiga herrgårdsfruar som finnas i norr och

(Forts. sid. 1339.)

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

MATILDA JOHNSON.
F. Wahlström, Malmköping.
Änka efter lantbrukaren C. J.
Johnson.
95 år den 13 december.

HEDVIG TERSMEDEN.
F. Sjöberg, Västerås. Maka
till f. d. kontrollören J. Her-
man R. Tersmeden, Västerås.
75 år den 27 december.

**ANNA BERGSTRÖM-
SIMONSSON.**
Fru, Stockholm. Sånglärarin-
na. Änka efter trafikdirektö-
ren J. D. Simonsson.
75 år den 30 december.

ADNA MÖLLER.
F. Levin, Göteborg. Änka ef-
ter kronofogden Leopold E.
Möller.
75 år den 2 januari.

MAGDA SVANBECK.
Fröken, Stockholm. Dotter
till possessionaten Fredrik
Svanbeck och hans maka,
född Hökenberg.
70 år den 17 december.

MARIE MALMSTRÖM.
F. Landgraff, Billingsfors.
Änka efter skogsförvaltaren
Berndt Malmström, Geijers-
holm.
70 år den 28 december.

EBBA LEIJONHUFVUD.
F. grev. Wachtmeister, Gren-
naforssa, Moheda. Änka ef-
ter ryttmästaren frih. A. G.
Leijonhufvud.
70 år den 29 december.

GERDA von FRIESEN.
Fröken, Djursholm. F. d.
förest. för samskolan. Dotter
till kontraktsprosten fil. d:r
Fredrik von Friesen.
70 år den 1 januari.

SIGRID HALLGREN.
Fröken, Hudiksvall. Musik-
lärarinna. Dotter till läro-
verksadjunkten J. Hallgren o.
hans maka, f. Schildt.
65 år den 28 december.

GERDA LUNDAHL.
F. Eiserman, Borås. F. d.
postexpeditör. Änka efter
postmästaren Arvid Lundahl.
65 år den 28 december.

EMMA SUNDMAN.
F. Berglund, Bo. Maka till
kyrkoherden i Bo församling
Johan F. Sundman.
65 år den 1 januari.

AUGUSTA LEUHUSEN.
F. af Geijerstam, Broxvik,
Kättinge. Maka till kaptenen
frih. Gustaf Leuhusen.
60 år den 25 december.

AGNES STIGELL.
F. Åkerman, Tranås. Maka
till boktryckaren Knut Stigell,
Tranås.
60 år den 25 december.

ANNE-SOFIE RUNDGREN.
F. Larsson, Karlstad. Änka ef-
ter byråingenjören vid Statens
järnvägar Herman Rundgren.
60 år den 27 december.

ELLEN HELLBOM.
F. Befrits, Jönköping. Maka
till f. d. stationsinspektoren
Ernst Hellbom, Jönköping.
60 år den 2 januari.

ANNIE DE MARÉ.
F. frih. Staël von Holstein,
Lund. Änka efter revisions-
sekreteraren Gustaf de Maré.
55 år den 27 december.

SELMA SANDELS.
F. Sjölander, Stockholm. Än-
ka efter slottsarkitekten H.
G. Sandels.
55 år den 30 december.

SIGRID ESBJÖRN.
F. Qvistgaard, Karlskrona.
Maka till marinintendenten
Karl Esbjörn, Karlskrona.
50 år den 29 december.

ELSA FREDGARDH.
F. Alborn, Simrishamn. Kom-
munt och socialt verksam.
Maka till kyrkoherden Alfred
Fredgardh.
50 år den 29 december.

MALLY ZETHRÆUS.
Fröken, Hörby. Dotter till
kommissionslantmätaren J. J.
L. Zethræus och hans maka,
f. Dahlqvist.
50 år den 1 januari.

Körsbärs-JELL-O

Ställes kallt att stelna.

med tillsättning av litet frukt, bananer eller
dyligt, något vin eller ev. saften av $\frac{1}{2}$ citron,
blir minst lika god som en läcker konditori-
efterrätt — men mycket billigare.

Pris 85 öre pr paket om 5 portioner.

Kvinnornas stora krig.

(Forts. fr. sid. 1329.)

då 3,000 kvinnor tågade i procession från Hyde Park Corner till Exeter Hall för att demonstrera. Ett demonstrationståg av kvinnor hade man förut aldrig skådat. Londondagen var regnig, gatorna moddiga. Det måste ju erkännas, att de långa kjolarna icke gjorde kvinnorna särskilt välrustade för dylika eskapader! Men detta var blott ouvertyren. Pankhurst-skedet ligger så tätt inpå oss, att det är onödigt att erinra om överfallen, fängelserna, hungerstrejker och allt det andra som färgade denna kuriösa desperationstid. Det stod hårt mot hårt. Vad hade manne hänt, om ej världskriget kommit?

1916—18 voro triumfens år. Triumfens fullbordning inträffade i år, då en konservativ regering genomförde den fullständiga och lika allmänna rösträtten och därmed överlämnade åt kvinnan majoriteten inom väljarkåren. Datum för en historisk återblick var nått.

Dessa antydningar om Mrs Strachey's bok måste förslås. Tilläggas må blott, att den är rikt försedd med bilder. En sak som slår läsaren är att så gott som vartenda ett av porträtten av 1800-talspionärerna speglar ett skönt ansikte. Emancipationens förgrundsgestalter gävo icke i anletsdragen fog för Punch-karikaturisternas förtal.

ESKIL SUNDSTRÖM.

Två skaldinnor.

(Forts. fr. sid. 1330.)

detta djärva blottande av sensuell lyckokänsla ligger ett för Ingeborg Björklund och den unga generationen typiskt drag. Man vill ha rent språk, man vill ha klarhet i stället för kvalmiga drömmier och man — d. v. s. den unga kvinnan av i dag — vill känna fast mark under fötterna även i sitt kärleksliv. Ingeborg Björklund säger rent ut i några mycket uppsnosiga ord till patriarken Karlfeldt och hon lägger dem i munnen på »nattens pudrade blåra»:

”Jag tar inga osäkra risker i hoppet att mannen är trogen, och att han klarar oppet. Gifter jag mig, står jag kvar på marken, och ser karn på andra, får han snarligen sparken. Men jag fordrar detsamma av mig som av karn — kvinnor förbli inte evigt barn. Där har du min grund. Din regering tar slut. Kvinnorna in — patriarkerna ut!”

Det där låter ju inte precis som harpospel från jungfruburen, men det kan inte nekas, att det är vad man kallar »poesi i sak» och det har en slående aktualitet. Inom den kvinnliga lyriken betecknar det ett genombrott, som granneligen bör tagas ad notam. Det tycks tillkomma kvinnan att föra in verkligheten i poesin, liksom det förr var hennes uppgift att föra in poesin i verkligheten. GUSTAF NÄSSTRÖM.

En människa går förbi.

(Forts. fr. sid. 1333.)

och låg, »att kan man ge ett litet ord, så bör man göra det!»

Förunderligt nog sätter man föga värde på älskvärdhet, när det kommer på det sättet. Man blir besk. Och känner sig nedplattad. Och får en misstanke om, att den som säger de blida orden mera gläder sig själv med dem och har dem för att som-

na riktigt innerligt belåten om kvällen. Så stygg blir man, lustigt nog.

Redan där är det alltså ömtåligt med ord.

Och när det gäller henne bakom mäsingsskylten, var det omöjligt. Ens tunga var bunden. Det fanns inte mer än två saker att välja på: tränga sig in, slå sig ned och säga: »Det finns något hos dig jag tyckt om. Du säger aldrig ett klandrande ord om någon. Du är snäll på ett särskilt sätt. Det är synd om dig — trots allt. Du måste ha det fruktansvärt.» Men det faller av sig själv, att sådant säger man inte. Det andra vore som sagt fraser. »Jag såg att du bor här, så trevligt du har det, jag måste titta in»... Rysligt.

Alltså, ingenting blev sagt. Kanske det fanns någon som kunde. Kanske, och det är nog säkert, de ord som behövdes, funnos i en bok.

Jag har tänkt på allt detta därför att i går läste jag i en tidning att hon var död.

VERA v. KRÆMER.

Julrosornas herrgårdsfru.

(Forts. fr. sid. 1337.)

söder av vårt långsträckta land, hör hon säkert till de dugligare och mångsidigare, om det nu är den småländska härstamningen det kan bero på.

Hur många herrgårdsfruar ha ett så starkt hemvårdsintresse och äro så initierade i internationell nu levande konst? Men på samma gång har fru Wernstedt fullt upp att göra med praktiskt arbete. När han en stor välskött fruktträdgård, där frun själv är med och packar frukten efter pomologiska sällskapets stränga regler. Fru Wernstedts fruktbod i parken är en sevärdhet, där ligga vinteräpplena skyddade mot frosten av dubbla väggar och vänta på att skickas ut i världen. Till och med detta missväxtår ha fruktträden på Näs givit skörd.

Det var en disig dag innan snön kommit, då vi besökte Näs och gräset såg ovanligt grönt ut i parken sett på avstånd från gårdsplanen. Den där grönskan måste betyda något särskilt. Det gör den också. Vid närmare undersökning avslöjar den sig som fru Wernstedts julrosodling. Två land i storlek som ett vanligt potatisland vid en torpstuga bära under sina skyddande mörkgröna blad en rikedom vita knoppar och snövita utsprungna blommor. Tvåtusent julrosor ha för ett par dagar sedan plockats, buntats och skickats till Stockholm. I nästa vecka har tillväxten tagit igen sig efter skattningen och nya tvåtusent eller så omkring kunna skördas. Först när snön lägger sig som ett tjockt täcke över julrosodlingen blir det definitivt slut med sändningarna.

Men fru Wernstedts företagsamhet är inte slut med det. I stora flockar promenera kalkoner omkring under träden. Det är särskilt rojalistiskt sinnade kalkoner, ty när kammarherre Wernstedt leder dem med sin spatserkäpp och ropar Leve konungen, upplåta de sin röst och infalla i kör i hyllningen för majestätet. För ögonblicket äro de bara 60, men tidtals har det varit 90 stycken och de trivas med sitt uteliv i trädgården förträffligt även om vädret skulle bli en smula kyligt. De intaga en särskilt ställning och ha det betydligt förnämre ställt än hönsen och gässen, som äro förvisade till ladugårdssidan.

En hobby har fru Wernstedt också och det hinner hon med, eftersom man alltid hinner med sådant som man tycker är roligt. Det är hundarna. Sju stycken i olika generationer av den stolta familjen Medici föreställdes från den värdige, men förbindlige Lorenzo till Traskapatrullo, som såg ut som ett stort brungult höstlöv, då han rullade omkring på sina korta ben under parkens träd. Naturligtvis är familjen Medici bedårande och har ett stamträd, som troligtvis är betydligt förnämre än dess florentinska namnes.

Det är inte svårt att förstå, att en så duktig fru också blir anlitad för allmänna värv. I somras blev fru Wernstedt ordförande i Vikbolandskretsen av Moderata Kvinnoförbundet. Det är inte alltid så lätt att samla kvinnorna på landet. Nog för att de ha intressen, men de ha sällan tid att lämna sitt hus och fara långa vägar för att höra på föredrag. Men å andra sidan är det tacksamt att göra något för dem och när det blir sommar igen och möjlighet till möten i fria luften kommer nog vikbolandskretsen att bli livaktigt som förra sommaren.

ETH. K.

Onkel Jakob.

(Forts. fr. sid. 1335.)

liten darrning av glädje mitt i sorgen: »Gå upp i min sängkammare, så får du se vad vi ha fått!»

Ynglingen var inte så litet nyfiken vad det kunde vara, som väntade honom där uppe, förmodligen något österländskt kulturföremål, som brodern hade skickat hem som minne.

Men när han väl kom upp fick han se gamla Anna sitta vid sängen, och mot örngottsvaret skymtade han ett litet ting, som kom honom att klistras fast vid golvet i en rent förlamande häpnad och besvikelse. Byttet var fullt av spetsar och veck, men det hade i det vita en rosafärgad centralpunkt, där två svartblänkande ögon nu sakta öppnade sig på samma gång som armarna — två löjligt förminskade modeller av mänskliga armar — gjorde en rörelse som för att ta ett simtag bland kudarna. Anna var genast färdig med en hel ramsa av joller och smackningar, men inkräktaren förvred sitt ansikte, så dess färg blev ännu rödare och gav beslutsamt upp ett missbelåtet skrik. Jakob Hessle hade aldrig tänkt sig något så avskräckande fult, och hade någon tagit babyn och lagt den i hans armar hade han utan tvivel låtit den falla på golvet rätt ner där han stod.

Ett par år därefter kunde han inte fatta att han någonsin kunnat finna Geisha ful. Hon hade blivit född under en resa vid Japanska kusten, och eftersom hennes ögon verkligen sutto en aning på snedden hade han givit henne detta namn. Gråterskan i soffhörnet hade fortsatt med sitt klagande på bruten fransyska i veckorna sex, då hade hon börjat promenera och stämma möten med lantmätaren nere i byn och efter en uppgörelse, som stökats undan medan han var i skolan, var hon en dag försvunnen för alltid. Geisha var Rådhammars, och det fanns ingen, som reste något krav på att få henne tillbaka.

Jakob Hessle tog sin vita mössa och läste medicin fram till licentiaten på rekordmässigt ringa tid men mera brydde han sig

FYRTORNETS KONSERVER

För säsongen nya

SILL-INLÄGGNINGAR

såsom Aptitbitar, Kungssill, Slottssill, Briosill, Turistsill, Lunchsill.

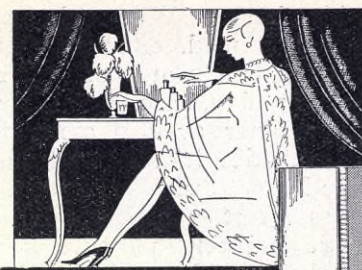
5:~

Ett gediget och billigt praktverk

Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.

Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:~

En hudcrème med två egenskaper.

Gahns Faréna-Crème tillverkas så, att den lämpar sig såväl till dag- som natterème, och den innehåller verkligen hög havrehalt. Gahns Faréna-Crème tillför huden även den erforderliga näringen samt motverkar uppkomsten av rynkor och narighet. Hudvårnaden bibehålls fast och jämn — hyn får en mattvit teint och ett ungdomligt utseende.

Massera in crèmen väl i huden innan Ni går till sängs, torka bort den med en mjuk duk, och Gahns Faréna-Crème har upplöst och avlägsnat alla föröreningar. Innan Ni går ut på morgonen bör Ni använda Gahns Faréna-Crème för ansikte, hals och armar. Den skyddar mot vådrets skadliga inverkan och bildar ett utmärkt underlag för puder.

FARÉNA HAVRE-CRÈME

Gahns
Upsala

Kungl. Hovleverantör

Till salu överallt
i tuber à kr. 1:—
i burkar à kr. 2:50
i lyxburkar à kr. 5:—

MUGNIER

(uttalas Mynjé)

Apéritif, särdeles välsmakande, stärkande och stimulerande, rekommenderas av läkare vid kraftnedsättning och konvalescens. Denna apéritif är tack vare sina farmaceutiska egenskaper lika aptitgivande och stimulerande som akvavit, cognac eller whisky. Ett glas avkyld Mugnier före maten ersätter brännvinet, samtidigt som det ger måltiden en viss kulturell prägel. Till kaffet har man i *Amusette Mugnier* en typisk pariserlikör, som tillredes av ¼ Mugnier, ¼ halvstöt sherry och ¼ Grenadine, vilket allt erhålles utan restriktioner å alla systembolag i landet.

Kr. 3:50 pr 1/1 but., kr. 2:40 pr 1/2 lit.

9 diplomes d'honneur.

56 guld- o. silvermedaljer.

Franska Rivierans pärla

MENTON

Säsong Oktober—Maj

10 min. från Monte Carlo

Bästa tänkbara läge mellan hav och berg med Europas mildaste klimat. Fullt upp med alla slags förströelser. Fördelaktigaste utgångspunkt för utflykter.

Tennis — Golf — Bad alla årstider.

Upplysningar genom: "Syndicat des Hoteliers", Pavillon Mentonnais, Menton A. M. Frankrike.

Husmoderns SKÅNSKA DAGBLADET

vän och vägvisare är

Där hittar hon lättast de hembiträden hon behöver;

där påträffar hon ett rikt urval av firmor, som duka hennes bord, fylla hennes skafferier, möblera hennes hem och utrusta garderoben; och

där finner hon dessutom den nyttigaste och nöjsammaste läsning, ty

SKÅNSKA DAGBLADET med söndagsbilagan HEMMET är hemmens tidning framför alla andra i sydsverige.

PRENUMERERA!

PRENUMERERA!

MINIATYR
SPARKASSE
BÖCKER
AV SKINN

TILLHANDAHÅLLES
VID INSÄTTNING Å
SPARKASSERÄKNING

SYDSVENSKA BANKEN

AKTIEBOLAGET
SYDSVENSKA BANKEN

inte om. För den högre vetenskapens tävlingsbanor hyste han ett respektlöst förakt, och han förvånade betydligt sina kamrater med att slå sig ner som praktiserande i en småstad. Det verkliga skälet gjorde han knappast klart för sig själv, det var helt enkelt utsikten att bo så nära Rådhammar att han när han ville kunde komma hem.

Och åren gingo och Geisha växte till, han var krukomakaren och hon var leret, men det var en säregen sammansättning. Ute i naturens underbara verkstad och inne bland bibliotekets skinnryggar vandrade de tillsammans, och han vattnade och beskar och ängslades och yvdes som han skulle gjort det åt en egen dotter.

Så småningom blev det en vana att han skulle granska och bestämma allting. Någon förskjutning förde väl tiden med sig, hon föll honom inte längre om halsen och försökte kyssa honom på munnen så fort han trädde in i vestibulen på Rådhammar, men förtroligheten var densamma även sedan hon blivit »färdig».

Tills nu i höst, då det utan varning eller förberedelse hade gått upp en vak, som lämnade honom isolerad på stranden. Det var en lördag då han skulle bort på middag, men gripits av en sådan oemotståndlig längtan efter helgmålsstämningen därhemma att han utan vidare mankerat bjudningen. Han hade mött Geisha redan nere vid kvarnen, och hon hade hoppat upp på fotsteget och åkte hem. Men när de ställt in bilen i garaget ville hon att de skulle fortsätta genom parken. Hon gick och sparkade i lövhögarna med sina höga kängor, och han fick inte tag i hennes ögon under hattens brätte. Men just som de munhöggos som bäst, så stannade hon tvärt och sade: »Jakob, kan du tänka dig att jag har blivit förlovad — med löjtnant v. Ridder, som brukar vara på Vreta och jaga!»

Han vägrade i det längsta att ta henne på allvar.

»Du menar väl att du har fått en friare? Nå, det är den tredje ganska presentabla, och det är väl bäst du skaffar dig ett rätt försvarligt snöre att trä upp dem på i deras stackars genomstungna hjärtan!»

»Tyst, Jakob, var nu inte dum, begriper du inte att det är bleka allvaret! Han säger att han inte kan leva utan mig. Förresten bör du inte yttra dig förr'n du har sett honom dansa.»

Sannerligen var inte tonfallet mitt i raljerandet alldeles nytt, med något trevande och trånande på botten. Han blev het, han blev ond och rädd, och han bröt plötsligt ut: »Men unge då, du är ju bara nitton år, det är väl inte så förbannat bråttom! Förresten — en löjtnant, vad är det med den? Då kunde du ju lika bra ha tagit doktor Rud, som åtminstone inte hade sågsån i kraniet.»

Men då var det Geisha, som reste nacken.

STEINWAY & SONS

Flyglar och Pianon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ensamagentur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN

STOCKHOLM - Brunkebergstorg 24

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

Glansing

för putsning av finare LÅDESKOR, såsom BOXKALV, CHEVREAUX, LACK etc. och för alla färger: svart, bruna, gula, röda, vita, grå, beige-färgade etc.

GLANSING putsar skorna fina, så att de som solen skiner.

Säljes överallt.

1/1 fl. kr. 1:25, 1/2 fl. kr. 0:75

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESARFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

IDUN

Mästarsamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Redaktör:

Frithiof Hellberg

Eva Nyblom

Redaktionen: ... kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 | Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören | Annonskontoret: Norr 6147
Norr 4304 | Annonschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmsgr. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Uppl. B.

Praktupplagan Vanl. upplagan

Helt år 17:— | Helt år 15:—
Halvt år 9:— | Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 | Kvartal 4:25

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid *alla* postanstalter o. sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas *utan uppsägning*.

Ingen klagan

om man uppriskar blodet, rensar magen och tarmar från osunda rester och utdriver urinsyran från kroppen, varmed man undanröjer roten och grundorsaken till illamående och många sjukdomar.

Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruktsalt-Samarin

Det bringar vigör och ger hälsa. Pris pr fl. 2.50 som räcker till 50 glas samarin hälsovatten. Säljes å apotek, i Drogh. och Kemi-kalieaffärer m. fl. ställen.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Gemlas Rullstol

N:o 5287.
Patent n:o 57402.

Infordra offert och beskrivning från
GEMLA FABRIKERS A.-B.
— DIÖ —

AUREOL Hårfärg

Aureol är den mest pålitliga hårfärg, som existerar. Alla damer kunna själva utan minsta besvär och risk färga sitt hår och med Aureol erhålla de naturligaste och vackraste färgerna. Bruksanvisning medföljer.

I. F. SCHWARZLOSE SÖHNE
Berlin

Generalagent:
MADSEN & WIVEL, Köpenhamn

Hovmanicurlsten JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

HOSTOL
OÖVERTÄFFAD BRÖSTKAREMELL
H. M. DROTNINGENS HOVLÄVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

»Han, som friade till mig sedan han fått korgen först av Britta och se'n av Hildgard! Å, nej tack, jag undanber mig att fara med söndagsbåtar och trängas — och här behövs förresten inga jämförelser och inga skäl — när jag älskar honom!»

Det förstummade hans opposition, fast den kunde haft mycket att säga: Du har gjort upp en liten blyertsskiss av livet, lilla Geisha, som du fortast möjligt vill ha färglagd, lika gott om penseln se'n skall dopas i ditt eget hjärteblod!

Hans uppror lade sig och hans hjärta blev vekt, han hade velat klä henne i ett hemligt pansar, innan han så grymt blev tvingad skicka henne bort ifrån sig. Men mitt i denna faderskänsla slog en annan tanke ned: Varför kunde hon inte helt enkelt gifta sig med honom, varför hade han då inte gått dem allesammans klokt i förväg? Å nej, onkel Jakob, ditt förhandskort var inte trumf, du är ur spelet, ty du är det välbekanta — — —

Väl återkommen till staden inhämtade han här och där sina upplysningar om Geishas föremål, som tydligen hade ungefär allt vad en backfisch kunde önska sig, uniformen och kapplöpningshästen, ett par farligt vackra ögon och ett lagom dåligt rykte. Det erbjöd honom heller ingen svårighet att själv komma med i ett större sällskap herrar på restaurant, dit han visste att von Ridder skulle komma, och där han kunde få sitt intryck utan att bli observerad. Stämningen blev hög och mot slutet bjöd man in några revyartister av det täcka könet, men von Ridders ton mot dem var inte tarvlig, men han rörde sig med samma lata, säkra vana som en tämjare bland sina lejon.

Några dagar senare kom Geisha upp på mottagningen med den sista höstrosen från stora rundelen. Fast hon hade ridit in var hon blek och det slog Jakob Hesse att munnens och hakans linjer voro ommodellade. Hon hade gjort besök hos fästmannens föräldrar, och berättade forcerat om hur vänligt hon blivit mottagen.

Den gången hörde doktorn på henne utan vare sig lynnseruptioner eller ironi, och först när hon skulle gå och stod framme vid spegeln för att sätta på sig hatten, frågade han: »Och du är fullkomligt nöjd?»

»Ja visst, fullkomligt», sade Geisha med sin käcknick, men så fogade hon långsamt, liksom mot sin vilja till: »Ja, det är ju alltid så mycket, som man ändå inte kan få — — —»

Sedan dess hade han inte sett henne och naturligtvis hade det inte fallit honom in att komma till förlovningen. Fanns det någon möjlighet skulle han hålla sig borta också från bröllopet. Sedan — ja, det kunde lyckas, Geisha skulle kanske aldrig märka hur hon måste pruta av. Men det kunde också gå gale, och arvet från vackra Marie kunde blossa upp och ställa till oreda, då kunde han gripa in, men heller inte förr. Han var ingen romanhjälte, som fingrade på revolvern för att han kommit till världen några år för sent.

Han gitte inte gå och hämta brevpapper, utan skrev på ett blad av sitt receptblock:

Kära Geisha, du skall ha tack för vredes-skålen! Jag kan inte komma i morgon och inte i övermorgon heller, jag skall nämligen ut på en längre turné i just de syften du så mycket prisar. Förresten reder sig fröken Lycklig för närvarande utan onklar!

J. H.

Björktvål Prins av Parma

Björkbalsamisk, överfettad och sammetslen, innehållande naturens förnämsta skönhetsmedel med björkens friskhet och rosens doft.

Nutidens och framtidens förnämsta
skönhetstvål.

Rätt mången tvål jag använt har,
Men ingen såsom björktvål var;
Så full av rosors doft och sammetslen.
Så frisk som nyutsprucken gren.
Den är en tvål så suverän.
Att liksom purprad aftonsky
Den skänker färg och charm åt hy,
Och därför nu jag tackar Er,
min Prins,
För det att Björktvål Prins av Parma finns..

Erhålles i alla tvålförande affärer till

75 öre

INTYG: Härmed får jag intyga, att Björktvål Prins av Parma endast innehåller för hyn välgörande beståndsdelar och att sammansättning och tillverkning äro av förnämsta slag.

HAKAN SANDQVIST

Professor i Kemi vid Kongl. Farmaceutiska Institutet, Stockholm.
Kontrollant vid Fabriksbolaget Parma, Stockholm.

FABRIKSBOLAGET PARMA - STOCKHOLM

Drick Ni lugnt en kopp till,

det är ju Kaffé Hag, det koffeinfria bönkaffet. Det skadar inte hjärtat. Till och med innan Ni går och lägger Eder, kan Ni dricka det ganska starkt utan att behöva riskera sömnlöshet.

KAFFÉ HAG SKONAR

EDER
HJÄRTA

Begär hos Eder handlande ett paket till Kr. 1.65

Koffeinfritt Kaffé, A.B. Stockholm

Riddaregatan 4

Telefon 76344

För nästa år!

Prenumerera på
Annonsera uti
Bliv agent för

Mellersta Sveriges Jordbrukartidning

Sveriges största, billigaste och mest spridda jordbrukstidskrift.
14—16 stora, illustrerade tidningssidor varje fredag.

Obs. den stora, illustrerade

familjebilagan På Lediga Stunder,

humoresker, berättelser, följetong, som medföljer varje nummer.
Prenumerationspris blott kr. 4:50 för helår. Annonpris 22 och
18 öre. Förmånliga agentvillkor. Provn:r sändas på begäran gratis.

FRÅGOR och SVAR!

Ungflickböcker.

Fråga: Vore vänligt, om Ni ville ge mig uppgift på några böcker, lämpliga för en 16-årig flicka, nu då jag tycker "pensionshistoriernas" tid är förbi. Behöver ej vara enbart religiösa böcker, men gärna skulle jag vilja ha uppgift även på några sådana. I övrigt böcker, lämpliga för vår nutida ungdom, uppfostrad i gammaldags hem.

Nytta och nöje.

Svar: Här några förslag: *Dick Helander*, John Bunyan och Kristens resa. Inbunden 3:75.

Elise Adelsköld, Flickornas bok. *Marie Louise Gagner*, Hjälden bland hjältar, Charles George Gordons liv och stordåd, ny uppl., kr. 2:—.

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster, Det stora beslutet. 4:25.

Shakespeares dramer, berättade för ungdom av Ch. och Mary Lamb.

Anna Carlsdotter, Sondöttrarna på Videsjö. 2:50.

Mumma.

Fråga: Snälla Idun, giv mig en bra beskrivning på mumma, som kan användas i stället för julöl.

Gammaldags.

Svar: 2 buteljer porter blandas med en but. öl, en but. sockerdricka och 2 à 3 matskedar socker, vilket allt röres tills sockret är smält. Användes genast.

Spelkort.

Fråga: Vore så tacksam om jag kunde få reda på om det går — och i så fall hur — att rengöra spelkort? Har en fin och dyrbar lek som det är så tråkigt att kassera.

Rent spel.

Svar: Bränd magnesia fuktas med bensen och härmed gnidas korten hastigt och gnidas efter med en ren lapp. Lapparna böra vara av ylle.

Bäst är att två personer hjälpas åt. Den ena gnider med det fuktiga, den andra med det torra.

Studielån.

Fråga: Vore tacksam, om Ni ville ha godheten säga mig, vart jag skall vända mig för att få statens räntefria studielån.

Studerande.

Svar: Ansökan om studielån ställs till Konungen och ingives eller insändes med posten före december månads utgång till Ecklesiastikdepartementet. Ansökan skall vara av sökanden egenhändigt skriven och skall innehålla uppgift om det önskade länebeloppets storlek och den levnadsbana, för vilken sökanden avser att vinna utbildning, studieplan med angivande av den läroanstalt sökanden tillhör, eller vid vilken han ämnar söka inträde, ävensom upp-

gift på beräknad ungefärlig kostnad och tid för utbildningen. — Vid ansökningen bifogas:

a) åldersbevis; b) läkareintyg (ej äldre än 3 mån.); c) under året erhållna undervisningsbetyg (i bestyrkta avskrifter); d) uppgifter angående sökandens personliga och ekonomiska förhållanden avfattade enl. särskilt formulär; e) skriftlig förklaring av lämplig person, ej nära anhörig, att den-

ne är villig vaka över sökandens utbildning; f) övriga handlingar som sökanden önskar åberopa.

Kungl. Majestäts reglemente för utdelning av statens räntefria studielån skall hållas tillgängligt i varje statens undervisningsanstalt och i varje med statsmedel understödd dylik anstalt.

Sparsamhet är framstegets moder, i första rummet det ekonomiska men även det kulturella och sociala, så sant som högre kultur och bättre sociala förhållanden bero av samhällets större materiella resurser.

Per Edvin Sköld.

Skåningar i hela Sverige!

Allt nytt från Skåne, från in- och utland, först och bäst i

SYDSVENSKA DAGBLADET

SNÄLLPOSTEN

PRENUMERERA FÖR 1929!

Redovisning.

Sedan redovisningen i n:r 48 har "Födelsedagen" mottagit följande bidrag:

	Trspt Kr. 6,005:46
Fru A. Carlin, Hörby	1:—
Fröken Hilma Åkesson, Lund	2:—
Fröken Anna Svensson, Luleå	2:—
Fru Ingeborg Rydin, Borås	2:—
Fru Lisa Lindegren, Falkenberg	5:—
Fröken Maja Beskow, Umeå	1:—
Fru Ellen Wendt, Löberöd	2:—
Fröken Birgit Wendt, Löberöd	1:—
Fru Esther Nordblom, Varberg	2:50
Fru Therese Kullgren, Uddevalla	3:—
Fröken Hedvig Gripenberg, Malmö	2:—
Fröken Hanna Bratt, Örebro	1:—
Generalskan A. Fallenius, Stockholm	1:—
Fru Hildur Hallström, Stockholm	3:—
Friherrinnan Elisabeth Adelsvärd, Älmhult	2:—
Fru Malin Ullman, Stockholm	2:—
Fru S. Drake, Filipstad	2:—
Fru Emma Gullander, Göteborg	3:—
Fröken Emma Beckman, Åmål	1:—
Fröken Signe Holmqvist, Gustafs	3:—
Fröken Bodil Landerhjelm, Ljungaverk	1:—
E. K.	2:—
Doktorinnan Gerda von Wachenfeldt, Ystad	2:—
Fru Anna Björkman, Erikslund	2:—
Fru Signe Lundquist, Stockholm	5:—
Fru Emelie af Klint, Stockholm	4:—
Fru Gurli Lindbäck, Göteborg	5:—
Fru Gerda Flensburg, Höganäs	3:—
Fru Hilma Scholander, Hälsingborg	2:—
Prostinnan Mathilda Risberg, Stocksund	2:—
Fru Elin Tillman, Höör	5:—
Fröken E. Reuterskiöld, Gävle	2:—
Doktorinnan B. Haglund, Ludvika	5:—
Fröken Ulla Sjögren, Uppsala	5:—
Fru A. Hjärne, Stockholm	1:—
Fru Emilie Wallin, Traryd	1:—
Fru Tyra Atterling, Örebro	2:—
Fru Signe Hafström, Stockholm	1:—
Fru Alma Falk, Kalmar	1:—
Fru Anna Wadén, Bara	1:—
Fru Maud Matton, Roslags-Näsby	3:—

Trspt Kronor 6,101:96

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn. — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

En billig julgran.

Av *Sven Sjölund*.

Det var i december månad. Dimman låg tät, och regnet föll stritt över staden. Trots det lindrigt sympatiska vädret var det dock synnerligen livligt på gator och torg. Människorna knuffades, trampades och nästan sprungo omkull varandra i beskäftig iver. Alla voro de överlastade med paket, och alla sågo de fatiga och missnöjda ut.

Men de stora affärsgatorna, som leda genom stadens centrum, buro en festlig prägel; de badade i ljus från elektriska lampor i alla färger och mellan husväggarna voro spända girlanger av tallris.

Julen stod för dörren...

Fru Månsson sade:

— Julen är strax här. Några pengar att tala om ha vi inte, men utgifter finns det av alla slag. I år ha vi sannerligen inte råd att skaffa oss någon julgran. Vi få försöka att göra det så julligt som möjligt för oss ändå.

Det hemska oljud, som uppstod, sedan denna replik uttalats, härrörde från tvenne par kraftiga lungor, det ena 11 vårar och det andra 13 höstar.

— Tyst, barn, sade hr Månsson. Det är inte jul ännu; alltid få vi väl tag i en gran, när den tiden kommer.

— Du har själv framkastat det här om indragen julgran, sade fru Månsson.

— Jag har en idé, sade hr Månsson. Vi tillskriva vår sväger i Tjureboda och be, att han hugger oss en gran i skogen och skickar till oss; på det viset kostar den ju ingenting.

— Utom frakten, tillade fru Månsson.

Men det brydde sig hr Månsson inte om att höra, utan han satte sig strax ned att skriva.

Efter några dagar svarade svärgern i Tjureboda, att han och hans hustru, barn, piga och svärmoder mätte bra, och att han mycket gärna skulle hugga en gran i skogen, och som hans son Isak ämnade sig till staden i jul, passade det ju bra, att den skickades med honom. På det viset bleve det ju heller inte någon fraktkostnad. I gengäld ville de kanske vara så vänliga, att härbärgera Isak, och ge honom en bit mat.

VID TRÖG MAGE

och förstoppning äro

Hoita Björnens

FRANGULA-PILLER

av bästa och säkraste verkan. Fullkomligt oskadliga. Inga som helst biverkningar. Användas å sjukhus och kliniker. Fås å alla apotek i askar å 40 piller.

Önskar Ni en daglig fläkt

från Sveriges kulturcentrum, önskar Ni följa vad som händer och sker på det politiska, sociala och kulturella området, vill Ni ha nyheter, vill Ni följa idrottens frammarsch och se alla aktuella bilder till dagens krönika, vill Ni, som modern människa

FÖLJA MED ER TID?

Prenumerera då, för en billig penning, på den modernt uppställda, lättlästa men innehållsrika huvudstadstidningen, med det behändiga moderna formatet:

Stockholms Dagblad

Vid postprenumeration:

För hela januari endast 2:— Kr.

För hela år 1929 endast..... 18:— „

Fritt hemburen i Stockholm:

Per månad endast 2:75 Kr.

Per helår blott 28:— „

Lösnummer:

Vardagar 10 öre. Söndagar, inklusive stor bilaga, 15 öre.

Fru Månsson gjorde en förfärligt ful grimas, men hr Månsson skrev, att Isak var hjärtligt välkommen.

Och så kom julaftonen. Det hade slutat regna, dimman hade lättat, och snön föll, mjuk och

vit. Man kände, att det var helgdagsafton.

I familjen Månsson rådde en lidelsefull brådska. Fru Månsson städade med den ena handen och lagade mat med den andra.

Herr Månsson hade dragit sig tillbaka i det ena av rummen och var sysselsatt med hemlighetsfull

paketinslagning. De yngsta Månssonerna sutto och plockade med en del gamla julgransprydnader i spänd väntan på Isak, vilken ännu inte infunnit sig med julgranen.

Då klockan var nio kom Isak. — Var är julgranen? ropade de båda Månssonerna, så fort han hunnit inom dörren.

— Gran' ja', sa' Isak. Se' den har jag då alldeles glömt bort. Och en hel mängd snö är det också hemma i Tjureboda, så det är minsann inte nådigt, att få tag i nån. Men en annan jul, ska' ja' nog försöka komma ihåg, att skicka er en.

Vid det hemska oljud, som uppstod, då denna replik uttalats, kom herr Månsson utstörtande ur rummet.

— Naturligtvis skall ni få en julgran, sade hr Månsson med detsamma. En julgran till varje pris.

Och så påtog han hatt och rock och gick ut.

Herr Månsson köpte en gran till varje pris. Den kostade sex kronor. Julgransförsäljaren ansåg, att det var löjligt billigt, så ont om julgranar, som det var det året.

Vad fru Månsson sade, får läsaren själv försöka spekulera ut.

En detektivroman av två författare är den på Ahlén & Åkerlunds förlag utkomna Pistolskottet. Det är nämligen herrarna S. A. Duse och Axel Klinckowström — alltså våra två mest kända skriftställare inom genren — som ingått kompanjonskap om boken. Den kostar kr. 5:50.

Utrikespolitiska silhuetter kallar envoyén C. G. Westman sitt på P. A. Norstedt & Söners förlag utgivna arbete. Det är några uppsatser för att — enligt författaren — "belysa det karakteristiska i makternas tendenser och aktioner". Bland rubrikerna kunna framhållas Kring stormaktspoliti-

1929

Nerkingar,

örebroare eller örebrolänningar i förskingringen vilja naturligtvis genom en tidning från hembygden bibehålla kontakten med denna.

Den tidning, som då företrädesvis bör väljas, är

Nerikes Allehanda

(Örebro Läns Tidning)

som är den äldsta och främsta av länets tidningar och som redaktionellt sett är den bästa och innehållsrikaste. Den har sin uppmärksamhet rik-

tad åt alla håll och meddelar snabbt sina läsare vad som händer och sker i hemorten, i övriga delar av Sverige samt i utlandet.

Prenumerera med det snaraste å närmaste postanstalt

Helår 14: —; Halvår 8: —; Kvartal 4: 25; Månad 1: 75

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.

Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19—25 - Norrmalmstorg 4

En familjeklenod

är ett äkta

Viking-Ur

Det fulländade kvalitetsuret med den säkra gången och det förnäma utseendet.

Herrsilverur fr. 40 kr. och högre. Armbandsur, olika prislägen. Hos urmakare. Enkelboett 14 karat 120 kr. Dubbelboett 14 " 160 " o. högre.

Nya Dagligt Allehanda

behöver icke slå på reklamtrumman för sig själv.

Hundratals framstående svenskar, vänner och motståndare, ha givit offentlighet åt sin höga uppskattning av Allehandas överlägsna och kraftigt opinionsbildande journalistik.

Enastående i svenska pressen äro

Nya Dagligt Allehandas spetsartiklar,

de i hela landet lästa och för sin muntert satiriska ton uppskattade artiklarna å första sidans första spalt. Varje artikel illustrerad med en karikatyr för dagen.

Nya Dagligt Allehandas Söndagsbilaga

står på en hög intellektuell och litterär nivå; bilagan redigeras av *Fil. lic. Carl Björkman*.

Bland Allehandas övriga specialiteter märkas:

Doktor Knut Hagbergs, den främste svenske essayistens, ypperliga framställningar av märkesmän i politik och litteratur.

Friherrinnan Annie Åkerhielms artiklar för Sveriges kvinnor.

Argentarius' för sin eminenta sakkännedom uppskattade ekonomiska och politiska artiklar.

Doktor Ivar Ömans statsvetenskapliga och historiska artiklar och essayer.

Svenska konungabiografier av **Knut Hagberg** inflyta successivt i N. D. A. under år 1929. Torde bliva ett av årets stora litterära evenemang.

Varje dags nyheter komma snabbast i Nya Dagligt Allehanda.

Prenumerationspris:

	Helt år	Halvt år	Kvartal	Månad
Stockholmsupplagan	Kr. 36.—	Kr. 20.—	Kr. 10.—	Kr. 3.50
Nationalupplagan	" 15.—	" 8.—	" 4.25	" 1.50

(Sistnämnda upplaga endast för landsorten.)

Prenumerera på och annonsera i

den i redaktionellt och ekonomiskt hänseende oberoende

Nya Dagligt Allehanda

ken, Medelhavet och makterna (Balkan, Tunis och Egypten), Den första alliansen, England och Bismarck. Boken kostar kr. 4:75.

*

Fem världsdelar i fem böcker.

"Wenn jemand eine Reise tut, so kann er was erzählen" — det tycks slå in, när man ser, vilken stor del reseskildringarna utgöra av julens bokflod. Snart sagt alla delar av jordklotet beskrivas; här har utplockats en bok från varje världsdel, alla av svenska författare.

Europa representeras av S. Neander-Nilssons hos Wahlström & Widstrand utgivna volym *Grekiska vardagar* (kr. 5:25). Förf:s avsikt är ingalunda, säger han, att ge någon uttömmande avhandling om folkets levnadsförhållanden, utan han vill endast berätta om sina egna upplevelser, dem han hade tillfälle att göra under sitt arbete vid utgrävningarna i Asine. Han rullar upp åtskilliga bilder ur grekernas id och lättja, kanske mest det senare, och presenterar ett brokigt galleri av stråtrövare, bönder, hotellvärdar och många andra mer eller mindre angenäma individer. Och om allt berättar han lätt och lekande. Vad man skulle vilja anmärka på är fotografimaterialet. Man är så bortskämd med rikligt tilltagna bilder i dylika böcker, att de i *Grekiska vardagar* till storleken närmast påminna om våra jubileumsfrimärken.

Asien skildras av en herre, som till sina övriga titlar kunde foga kinesisk mandarin. Det var också till Himmelens rike han for för att möta Svea rikets kronprinspar. Resenären hette *Axel Lagrelius*, men underligt nog är det inte hans namn, man återfinner som författare, utan som sådan uppträder *Sten Lewenhaupt*. Bokens utförliga titel, "*Axel Lagrelius' Kinareisa av honom själv berättad för Sten Lewenhaupt*", ger emellertid förklaringen. Vad de båda kompanjonerna åstadkommit är en underhållande volym, utgången från Norstedts (pris 10 kr.). Inte minst de delikata bilderna intressera, så mycket mer, då den kunnige kameramannen i de flesta fall är kronprinsen själv. I sällskap med de höga resenärerna hade *Lagrelius* många tillfällen att taga del av märkvärdigheter, som annars äro förborgade för resenären i gemen, och det är en förträfflig guide, utrustad med en god portion humor, som berättar om de kejsriska och förbjudna städerna, om sommarpalatsen och kejsargravnarna samt om svalbon, hajfenor och andra kulinariska märkvärdigheter. *Lagrelius* for visserligen raka vägen hem till Sverige, men vi lämna honom ungefär vid Malackahalvön och bege oss över Sundaöarna till

Australien, närmare bestämt till Port Darwin i norra delen, dit *Hjalmar Bengtsson* anlant med lastbil efter en färd tvärs genom kontinenten, där han mötte oana-

(Forts. sid. 1347.)

VILL NI SÄLJA?

Låt då en god vän i huset anbefalla Edra fabrikat och varor. Idun är en kär gäst i alla burgnare hem över hela landet och åtager sig gärna Edra uppdrag.

En god annons i rätt tidning är Eder bästa hjälp vid försäljning och giver alltid mångdubbelt igen.

Annonsera i

IDUN

— den ledande damtidningen —

de burgnare svenska hemmens egen tidning.

Den förnämsta, tillförlitligaste och intressantaste

tidningen i Örebro län är

Örebro Dagblad

— länets ledande högerorgan —

Alltid vaken, snabb, pigg och välunderrättad

Utom länet boende

Närkingar och Västmanlänningar

böra ihågkomma, att den bästa nyhetstidningen från deras hembygd är

Örebro Dagblad

Örebro Dagblad är genom sin **stora spridning** bland den **burgna** och **köpstarka** befolkningen ett synnerligen

Effektivt annonsorgan

Införda offert! Tel. 709, 710, 909, 1463.

Örebro Dagblad utgives i 8-, 12- och 14-sidigt format och kostar för helt år endast 14 kr.

Pulles

extrakt för likör
... susen gör

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

1007
Kronan och sigillet
garanterar kvaliteten

Skultuna

Skultunakärnen växa i värde, ty de äro tillverkade med tanke på daglig användning under årtionden

Med eller utan ebentissolerade handtag.

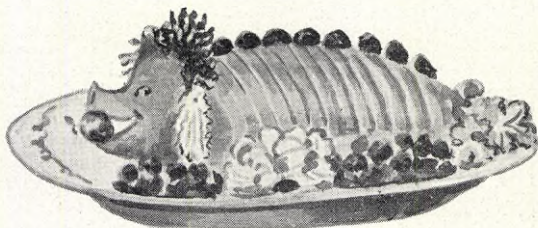

Hälften av de passerade grynen tillsätts i soppan, och buljong och kålspad spådes på i så stor mängd att soppan räcker. När soppan kokat upp smaksättes den, och är den för tunn, tillsättes mera av havregrynsavkoket. Medan kålen kokar, kan man taga vara på de grova grönkålsstjälkarna. Dessa skalas, skäras i lagom långa bitar (något mindre än sopp-sparris) och kokas mjuka i saltat vatten. Om man ej fått bort allt av det hårda skalet kan detta nu lätt skiljas från mörgen. Mörgen har en fin smak och serveras med fördel i eller till soppan. Den kan även serveras för sig som grönsaksrätt eller bland legumerna till stek.

Förlorade ägg serveras till soppan.

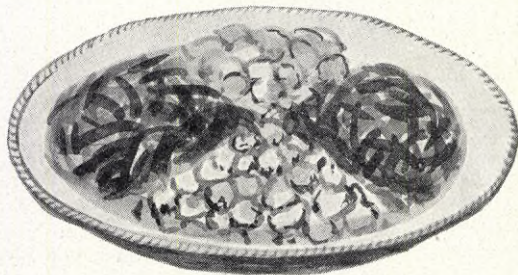
Helstekt spädgris (för 12 pers.).

I spädgris på c:a 4—5 kg., 1 msk. salt, 1 tsk. ingefära, 1 msk. smör, små röda syltiga äpplen, $\frac{1}{2}$ —1 lit. vatten.

Helstekt spädgris.

Grisen rengöres väl in- och utvändigt. Den gnides sedan invändigt med kryddorna och fylls med de tvättade äpplena, samt sys ihop. Grisens kropp lägges på knäna i en långpanna, en halv liter vatten tillsättes, och pannan sättes in i varm ugn. Smöret lägges i en linnelapp, som bindes om, och härmed bestyckes svålen var 10:de minut, dels för att den

Gröna bönor och glacerade kastanjer som mellanrätt.

ej skall spricka och dels för att den skall bli spröd. Vatten spådes i pannan, när så behövs. Till stekningen åtgår c:a 2 tim. När grisens kropp är mör befrias den från snöret och äpplena tagas ur. Grisens kropp lägges upp hel på varmt serveringsfat. Ett färskt äpple instickes i munnen, och örönen garneras med krusat papper. Köttet längs ryggraden lossas försiktigt på båda sidor, lägges på skärbräda och skäres i vackra skivor. Dessa lägges åter tillsammans och placeras på grisens kropp, så att denna ser hel ut. Runt om och ovanpå garneras med de stekta äpplena samt sparsamt med kruskål, se bilden.

FÖRSLAG TILL MATSEDEL VID EN MIDDAGSBJUDNING I MELLANDAGARNA.

Smörgåsassiette.

Grönkål med förlorade ägg.

Spädgris med sallader och brynt potatis.

Kokta haricouverts och glaserade kastanjer med rört smör.

Savaräng med frukt.

Kaffe.

En liten varm entré på smörgåsassietten brukar alltid vara välkommen. För dagen föreslå vi rostad potatis med stuvning av kalvbräss och svamp. Härtill söker man ut jämnstora potatisar i lämplig storlek. De tvättas, men skalens behålls hela, och få rinna av väl på duk. De läggas sedan i en långpanna helt omgivna av grovt salt (som vid stekning av kastanjer). Långpannan sättes i medelvarm ugn, tills potatisen kännes mör, den tages då ut. Topparna på potatisarna skäras av i båda ändar; de holkas sedan ur väl, så att endast ett centimeter tjockt lager finnes kvar innanför skalet i botten och på sidorna. De fyllas sedan med en läcker stuvning av kalvbräss och champignoner och placeras på smörgåsassietterna omedelbart innan de skola serveras. På dessa har man förut placerat två smörgåsar, den ena exempelvis belagd med ost och den andra med böcklingsmör. Böcklingsmör tillagas på följande sätt. Rensa böcklingar fria från skinn och ben, väg köttet, och stöt det fint tillsammans med samma vikt smör, passera massan. Böcklingsmör bredes ut på smörgåsarna och belägges med några trådfina strimlor av rå blåkål.

Grönkål (för 12 pers.).

2 medelstora grönkålsstånd, vatten, salt, 50 gr. smör, $\frac{3}{2}$ lit. buljong och grönkålsspad, salt, vitp., 2 kkp. ängpr. havregryn.

Grönkålsbladen lossas och sköljas väl. Det gröna skiljes från stjälkarna, och de grövsta av dessa sparas. Bladen läggas i kokande saltat vatten att koka $\frac{3}{4}$ timme. Då silas spadet upp, och kålen passeras. Den lägges tillsammans med smöret i en kastrull och spådes med litet av buljongen. Havregrynen kokas mjuka i litet vatten och passeras.

Drick
SOLO-KAFFE
det bästa i marknaden
AKTIEBOLAGET
MALMÖ KAFFEKOMP.

Köttskyn silas och serveras som sås, eller också kan den redas av som vanlig steksås.

Anrättningen serveras med brynt potatis, gurka, gelé och tomatsallad eller dyl.

Kokta haricouverts och glacerade kastanjer

(för 12 pers.).

2 brk. konserverade haricouverts, 1 kg. kastanjer, vatten, salt, 100 gr. smör, (1 liten brk. tryffel).

Kastanjerna snoppas, skäras och kokas 10—15 minuter i vatten. De skalas härefter genast och läggas sedan i det smälta smöret i en järnkastrull. Här få de sakt puttra under lock c:a 10—15 min., tills de äro möra och blanka. Bönorna hettas upp i sitt spad och få rinna av. De läggas jämte kastanjerna i grupper på varmt serveringsfat, se bilden. Anrättningen beströs med rikligt av hackad tryffel och serveras mycket varm med rört smör.

Savaräng med frukt (för 12 pers.).

300 gr. sötmandel, 300 gr. florsiktat socker, 7 äggvitor,

Lag: 3 dcl. fruktspad av ananas och renklor, 50 gr. socker, $\frac{1}{2}$ tsk. kanel, rivet skal av 1 citron, 1 vaniljstång, 4 msk. vitt vin, 2 msk. arrak.

Till garnering: 1 brk. ananas, 1 brk. renklor, 6 dcl. tjock grädd, 50 gr. rostad sötmandel.

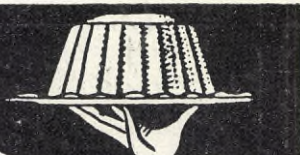
Mandeln skällas, males genom mandelkvarn och stötes tillsammans med sockret i en stenmortel. Äggvitorna slås sönder (ej till skum) och arbetas in i mandeldeggen. Denna lägges sedan i en väl smord och bröad kransform (en stor eller två mindre) och gräddas i medelvarm ugn. När mesta hettan gått av, stjälpes man upp kakan för att se att den lossar ordentligt. Den stjälpes sedan tillbaka i formen, och man sticker i den med en silvergaffel och dränker den med varm lag, som är beredd på förhand. Till lagen blandas alla ingredienserna utom vin och arrak i en kastrull och få koka upp. Locket lägges på, och lagen ställes vid sidan av elden att dra i 20 min., då tillsättes spriten.

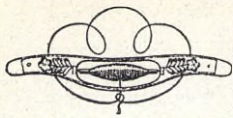
Sedan kakan är väl indränkt med lag stjälpes den upp på tårtfat och garneras inuti och omkring med ananasskivor, renklor och utspritsat gräddskum. Grädd kan dessutom serveras i skål. Anrättningen beströs med rostade mandelflingor.

I stället för att fylla savarängen med grädd och frukt kan man placera all frukten omkring och lägga upp skivad glace högt inuti kransen.

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

Johanna Brunssons Vävskola

Grundad 1873.

Utbildar Vävlarinnor och Yrkesutövare och håller kurser i Hemvävning. Vårterminen börjar 15 jan. — Stockholm, Kungsg. 70, 2 tr., hörn. av Vasagatan. ALMA JACOBSON.

Tel. Norr 437, privat 133 63. — Prospekt. —

femina.

Klädsöm, linnesöm, barnkläder, montering och konstbroderi.

Kurserna på 3 mån., 6 och 4 veckor samt 8 mån. yrkeskurs börja 15 januari.

Prospekt på begäran.

Engelbrektsgratan 5, Stockholm. Tel. 20 12, Norr 20 66.

Amatörer

Lär Eder sjunga hos G. v. Sydow. 39 Birg. Jarlsгат, Sthlm. Tel. N. 5225. Moderata avgifter.

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman) Kurs i fysikalisk behandling: Massage, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling. Hölländaregatan 3, Stockholm. Begär prospekt. Tel. Norr 667.

I sjukgymnastik,

massage och övriga fysikaliska behandlingsmetoder börjar ny kurs 18 januari Grundl. och billig utbildning. Låga levnadsomkostn. Anm. snarast erforderligt, enär pågående kurs var övertecknad. Begär prospekt! MALMÖ-ZANDER-INSTITUT.

Hälsingborgs Barnsjukhus.

Elever emottagas till grundlig praktisk och teoretisk utbildning i barnvård (såväl späda som äldre barn). 6 mån. kurs, även lämplig ss. förbered. sjukvårdsutbildning. Platser förmedlas. Avgift 150 kronor. Ansökan med rek., ålders-, skol- och friskbetyg till föreståndarinnan, som även lämnar närmare upplysningar.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arboga:** Arboga-Posten.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Bollnäs:** Tidningen Ljusnan.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falkenberg:** Hallands Nyheter.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gävle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Halland med Halländingen.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Köping:** Bärgslagsbladet.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mjölby:** Mjölby Tidning.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Norrköpings Tidningar.
- Nyköping:** Södermanlands Läns Tidning.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skara:** Skaraborgs Läns Tidning.
- Skellefteå:** Skelleftebladet.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Söderköping:** Söderköpings-Posten.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Tranås:** Tranås Tidning.
- Trälleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Ulricehamn:** Ulricehamns Tidning.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Vadstena:** Östgöta-Bladet.
- Visby:** Gotlänningen.
- Vänersborg:** Elfsborgs Läns Annonssblad.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Ängelholm:** Ängelholms Tidning.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks Allehanda.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

från Natur & Kultur, kostar kr. 7:50.

Afrika börjar redan söder om Pyrenéerna, säger ett ordspråk, och därför har Maths Holmström i sin Afrikabok tagit med ett kapitel om Spanien, en inledning som spänner förväntningarna högt. De infrias också, ty förf. tecknar en situationsbild raskt och koncist, och som ciceron har han mycket att förtälja om de gamla kulturorterna i el Magreb, och han kryddar sin berättelse med intressanta personhistoriska upplysningar. Boken, vars titel är *Från Pyrenéerna till Stora Atlas*, har utkommit på Wahlström & Widstrands förlag och kostar kr. 7:50.

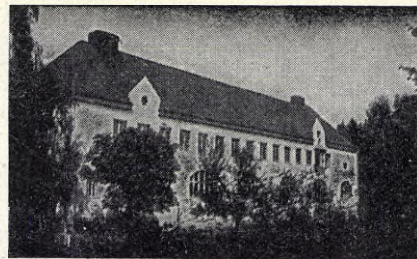
Amerika slutligen är föremålet för Erland Nordenskiölds arbete *Indianerna på Panamanäset*. Det är den kunnige etnografen och folkloristen, som däri förtäljer om de bägge indianstammarna Chocó och Cunas, av vilka många ännu märkvärdigt nog leva helt oberörda av de vitas kultur. Detta är nog också det lyckligaste, ty gemenskapen med civilisationen visar sig ofta vara till förfång för urinnevänarna. Läs t. ex. skildringen av den unge Roberto, som gått i skola i Panama. Vad han framför allt lärt sig, säger förf., är att vara för fin till kroppsarbete. Han talar om trigonometri och logaritmer utan att riktigt begripa vad han talar om, och den stackars Roberto hör inte hemma någonstans nu mera. Det är "modern ungdom"! Den intressanta boken, som utkommit hos Åhlén & Åkerlund (kr. 10:50), är illustrerad med närmare 200 bilder. A. E.

Från min veranda, meditationer av Arnold Norlind, har utkommit på Albert Bonniers förlag. Pris kr. 2:25.

Rosa håller nyårsvaka.

Rosa vakar in tjunio, sänder upp en liten bön, att vår Herre plus fru Clio ta sig an den lilla ön, den som svävar i det svarta eterhavet som sig välver — inte låta mänskan starta, bromsa, styra, vända sjäver. Hon lagt an på att förvåna för hon tror hon är begåvad — var så snäll håll ögat på'na, vare Du för evigt lovad.

SOLBACKA LÄROVERK

(Internat för gossar; klass 1-6 28:e läsåret.)

Realskola under K. Skolöverstyrelsens inspektion.

Examensrätt. Fullständigt treårigt gymnasium kommer att upprättas. Härligaste sömrländsk natur. Skog och sjö. Hårdande friluft- och idrottsliv. Moderna lokaler. — Vårterminen börjar den 14 januari. — Fullgott uppförandebetyg fordras. — Avgifter pr läsår f. n.: klass 1 kr. 1800:—, klass. 2-3 kr. 2000:—, klass. 4-6 kr. 2100:—.

Styrelsens ordf.: Rektor Carl Svedelius, Sthlm. — Post- och järnvägsstation: Stjärnhov (vid Västra stambanan, 84 km. fr. Sthlm.). Rt. Stjärnhov 17. — Närmare upplysningar genom

REKTOR FOLKE GODING.

GUNILLA-SKOLAN, UPSALA.

Grundad 1911. Gamla Torget 2. Telefon 370. HUSMODERSKURSER för bildade unga flickor börja den 24 jan. 1929. SYKURSER i linnesöm, klädsöm och barnkläder börja den 1 febr. 1929. Prospekt och närmare upplysningar på begäran. KARIN GERLE. ANNA SCHENSTRÖM.

AFTONBLADETS EUROPAKARTA

har av alla sakkunniga erhållit de varmaste lovord. En mindre restupplaga finnes ännu kvar och utsäljes till ett betydligt nedsatt pris.

Kartan, som är utarbetad av de framstående fackmännen docenten Sten De Geer och Överste A. H. Byström, är utförd i skalan 1:6 miljoner samt tryckt i åtta färger på mycket god kartong. Den åtföljes dels av ett namnregister, upptagande över 6,000 namn, dels av en geografisk-statistisk handbok samt ett litet kartarbete "Europa under 400 år", innehållande nio översiktskartor, utvisande Europas politiska indelning vid vissa särskilt betydelsefulla epoker.

Kartan levereras i tvänne utföranden. Uppfodrad på väv och försedd med lister och hängare är priset kr. 7:50 inkl. porto. Enbart försedd med lister och hängare är priset kr. 3:50 inkl. porto. Vid sändning mot postförskott tillkommer postförskottsavgiften.

Ifyll och avskilj nedanstående blankett samt insänd den till Aftonbladets Expedition, Stockholm, då kartan expedieras omgående.

AFTONBLADETS EXPEDITION, STOCKHOLM.

Undertecknad rekviderar härmed

Aftonbladets karta över Europa

med tillhörande namnregister, geografisk-statistisk beskrivning och historiska kartan "Europa under 400 år".

.... ex. med lister och hängare till ett pris av kr. 3:50.

.... ex. d:o uppfodrad på väv till ett pris av kr. 7:50.

Beloppet { erlagges vid leveransen. følger kontant. følger samtidigt pr postanvisning. torde uttagas genom postförskott.

Ort och datum

Namn

Adress

Det icke tillämpliga i texten överstrykes. I.

MENTHOL med EUCALYPTUS
**För desinfektion av mun och svalg.
 Mot förkylning och för rökare.**
 FÅS ÖVERALLT à 25 ÖRE PR ASK.

MAN NJUTER AV

*Idun som av en bågare ädelt
 vin. Idun behandlar veckans
 händelser i angenäm och
 intressant form och lan-
 dets förnämsta pennor
 ger eder den andliga
 vederkvickelse Ni
 eftertraktar. Inom
 alla områden
 erhåller*

Ni i

19 **IDUN** 29

*En kultiverad
 vägvisare och pålitlig vän*

Börja dagen med

DAGENS NYHETER

Aktuell, kulturell,
 originell, spirituell.

Prenumerera genast för det nya året!

